

*Vas Megyei Gyermekvédelmi Központ és
Általános Iskola*

Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg

*Szakmai Program
2022*

Az intézmény főbb adatai:

Megnevezése: Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Vas Vármegye
Rövidített neve: Vas Megyei GYVK.
Székhelye: Szombathely
Címe: 9700 Kiskar u. 3.
Postacíme: 9700 Kiskar u. 3.
Telefonszáma: 94/666-023
Email cím: vasmegyeigyvk@gyvkvas.hu.
TB törzsszáma: 13259-6
Adószám: 15420260-1-18
Statisztikai számjele: 15420260 8790 312 18
AHT-I azonosító: 750398
OM szám: 201559
PIR szám: 420264

Telephelyek:

	Telephely megnevezése	Telephely címe
1	Írott-kő Gyermekotthon Kőszeg	9730 Kőszeg, Kiss János utca 31.
2	Bóbita Lakásotthon Külső Férőhely Szombathely	9700 Szombathely, Rohonci út 64. VI/28.
3	Millennium Külső Férőhely Ikervár	9756 Ikervár, Ifjúság utca 12.
4	Írott-kő Külső Férőhely Kőszeg	9730 Kőszeg, Úrhajósok útja 19/A IV/12.
5	Ernusz Kelemen Gyermekotthon Külső férőhely Gencsapáti	9721 Gencsapáti, Hunyadi út 406.
6	Százholdas Pagony Különleges Gyermekotthon Rum	9766 Rum, Rum kastély 1.
7	Millennium Speciális Gyermekotthon és Általános Iskola Ikervár	9756 Ikervár, Kossuth utca 2.
8	Ernusz Kelemen Gyermekotthon Gencsapáti	9721 Gencsapáti, Bem József utca 9.
9	Gólyafészek Gyermekotthon Gencsapáti	9721 Gencsapáti, Alkotmány utca 19.
10	Borostyánkő Gyermekotthon Kőszeg	9730 Kőszeg, Kórház utca 5/A.
11	Bóbita Lakásotthon Szombathely	9700 Szombathely, Vörösmarty M. utca 11.

Borostyánkő Gyermekotthon adatai:

Intézményegység neve: Vas Megyei Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Borostyánkő Gyermekotthona
Címe: 9730 Kőszeg, Kórház utca 5/A
Elérhetősége: Telefon: 06 30 143 7706
Szolgáltatások megnevezése: személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátás, otthont nyújtó és utógondozói ellátás

Engedélyezett férőhelyek száma: 48 fő gyermek

1. A gyermekotthon jellemzői:

Kőszeg zöldövezetében található Borostyánkő Gyermekotthon 48 fő gyermek elhelyezését teszi lehetővé. A vonatkozó jogszabályoknak megfelelően 4 lakásotthoni csoportban biztosítjuk, a csoportonként maximálisan 12 fő átlagos, igény szerint különleges és speciális ellátási szükségletű gyermekek gondozását, nevelését. A 3 és 18 év közötti gyermekek koedukáltak, azonban nemként elkülönített szobákban kerülnek elhelyezésre.

Szakmai programunk alapelveinek, céljainak, feladatainak meghatározása során fontos szempont, hogy igény szerint a csoportokban integráltan kerülnek elhelyezésre a különleges és speciális ellátási szükségletű gyermekek.

A sajátos nevelési igényű /továbbiakban SNI/ gyermekek különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális területen egyaránt megjelenik, jelölve nevelhetőségük, képezhetőségük jellegzetes különbségeit.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- az életkori sajátosságok módosulását
- az ismeretek elsajátításához szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét,
- alacsonyabb szintű és lassúbb ütemű fejleszthetőségét,
- az értelmi akadályozottság mellett gyakran előforduló társuló fogyatékoságokat.

A speciális ellátási igényű gyermekek jellemzői:

- Az érzelmi élet zavarai: hangulati labilitás, félelmek, gátlásosság, szorongás, nyugtalanság, depresszió, önértékelési zavarok.
- Az akarati élet zavarai: lustaság, rendetlenség, dac, szófogadatlanosság.
- A szociális adaptáció zavarai: beilleszkedési- kapcsolatteremtési nehézségek, közösségi normák figyelmen kívül hagyása.
- Disszocialitás, devianciák: hazudozás, lopás, törvénysértő cselekedetek, csavargás, pszichoaktív szerfogyasztás, normasértő attitűd.

2. A gyermekotthon címe:

Vas Megyei Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Borostyánkő Gyermekotthona 9730 Kőszeg, Kórház utca 5/A.

3. Telepítés:

Gyermekotthonunk Kőszeg város zöldövezetében, ugyanakkor központi helyen

található. A nevelési és oktatási intézmények gyalogosan is elérhető távolságban találhatóak, mely lehetővé teszi, hogy könnyedén juthatnak hozzá az óvodai, iskolai neveléshez és oktatáshoz. A központi elhelyezkedése lehetőséget biztosít arra, hogy a városban elérhető sport és kulturális programokon is részt vegyenek. Egészségügyi ellátást tekintetében a háziorvosi alapellátás és szakrendelések egy része is elérhető a városban.

A zöldövezeti elhelyezkedés és a gyermekotthon nagy udvari területe lehetőséget biztosít az ökotudatos életszemlélet alapjaira, valamint az egészséges életmódot szem előtt tartva megfelelő mozgási és sportolási teret nyújt.

4. Infrastruktúra:

Az egymástól elkülönített, különálló lakásotthoni csoportok közül három az akadálymentesített földszinti épületben, míg egy csoport az irodaépület emeleti szintjén található. Valamennyi helyiség egy belső közlekedő folyosóval került összeköttetésbe. Az irodaépületi részben találhatóak a gyermekotthon vezető, gyermekvédelmi ügyintézői, fejlesztő pedagógus, valamint pszichológus részére kialakított irodák, valamint a kapcsolattartói helyiség. Itt kapott funkcionálisan helyet egy tolófallal elválasztható nagyobb alapterületű közösségi tér, mely a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltését, valamint közösségi rendezvények megtartásának színhelye lehet.

A lakásotthonokban a gyermekek nemenként elkülönítve, 6 db 2 fős szobákban kerülnek elhelyezésre, valamint nemenként elkülönített fürdőszoba és mellékhelyiség áll rendelkezésükre. Az ételek elkészítését szolgáló konyha egy légtérben található az ebédlővel és nappalival. A nevelők és gyermekfelügyelő részére kialakításra került egy nevelői szoba, ahol az adminisztratív tevékenységek elvégzése mellett folyamatos rálátásuk lehet a nappaliban tartózkodó gyermekekre.

A csoportokban a gyermekek ruházatának és személyes tárgyainak elhelyezésére gyermekenként külön szekrények és éjjeliszekrények állnak rendelkezésre.

Az épület a szükséges szakhatósági engedélyekkel rendelkezik.

5. Személyi feltételek:

A gyermekotthon szakmai személyzete létszámában jelenleg megfelel a 15/1998. (IV.30) NM rendeletben előírt jogszabályi feltételeknek. A gyermekotthonban dolgozók kiválasztása során az előírt szakképesítés mellett, hogy személyiségüket tekintve alkalmasak legyenek a feladat ellátására. Szakmai identitásuk erősítése érdekében a kötelezően előírt képzéseken túl folyamatos esetmegbeszéléseket és belső továbbképzéseket biztosítunk számukra.

6. Szakmai programunk lényege:

Alapdokumentum, mely a nevelést szolgálja, s tartalmazza a csoportokban folyó nevelés általános célját, alapelveit, módszereit a gyermeki jogok mindenek felett történő elvének betartása mellett.

A Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszerben nyilvántartott gondozási nevelési tervekben személyre szabottan határozzuk meg a szükségesnek ítélt, javasolt nevelési célokat, alapelveket, feladatokat és módszereket.

7. Gyermekotthonunk céljai:

- A befogadott gyermekek részére teljes körű ellátás biztosítása (lakhatás, ételmezés, tisztálkodás, ruházkodás, oktatás, egészségügyi ellátás, játék, szabadidős és sportolási lehetőségek stb.)
- -A gyermek családi környezetéből történő kiemeléséből fakadó lelki megrázkódtatásának enyhítése, kezelése.
- Kapcsolattartás támogatása a gyámhatóság rendelkezésének megfelelően szülővel, vagy más hozzátartozóval a gyermekvédelmi gyámmal szoros együttműködésben.
- A gyermekek személyiségének fejlesztése, önbizalmának növelése.
- A gyermekek szocializációs színvonalának emelése.
- Felkészítés az önálló, kiszolgáltatottságtól mentes életre.
- A dolgozók kiegészének megakadályozása, szakmai fejlődésük támogatása.

A gyermekek sajátos nevelési igényeit figyelembe véve:

- A tanulók képességeik függvényében ismerjék meg, sajátítsák el, és normakövetéssel alkalmazzák az emberi együttélés, a társas érintkezés alapvető szabályait, a köznapi helyzetnek megfelelő magatartási szokásokat.
- A képességeikhez mért műveltségelemek elsajátításával készüljenek fel, váljanak alkalmassá a segített felnőttkori életlehetőségekre.
- Neveltjeink életkörülményeinek, életlehetőségeinek normalizálása, érzelmi életük harmonikusságának biztosítása, testi-lelki egészségük megőrzése.
- Természetesebb, nyitottabb, családi életmód kialakítása.
- A sajátos életteret és élete végéig permanens fejlesztést igénylő gyermek cselekvőképes, szocializációjában aktívan résztvevő ember formálása.
- SNI fiataljainknak - képességeikkel összhangban álló- kiegyensúlyozott emberi élethez szükséges ismeretek nyújtása.

A speciális ellátási igényű gyermekek igényeit figyelembe véve:

- Érzelmi élet stabilitásának elérése.
- Közösségi normák tartása.
- Akarati élet pozitív változásának elérése.
- Devianciák csökkentése, megszüntetése, normakövetés elérése

8. A gyermekotthoni nevelésünk alapelvei:

- A gyermekek legjobb érdekének érvényesítése.
- Az egyéni különbségek figyelembevételének elve, tolerancia.
- A közösségi támogatás által való nevelés elve.
- A prevenció és a korrekció elve.
- A hatékony kommunikáció és kapcsolattartás fejlesztésének elve.
- A motivációk fejlesztésének elve.
- A csoport működési feltételei fejlesztésének elve.
- A közös szabályalkotás és resztoratív közösségformálás elve.
- A team-munka fontosságának elve.
- Rendszerelvű segítségnyújtás.
- A kompetenciahatárok betartásának elve.

9. Nevelési módszereink, munkaformáink (egyéni és csoportos), szervezeti formáink:

Az SNI neveltek különleges igényei minden pedagógiai eljárásban megjelennek:

- nagyobb mértékű differenciálást,
- speciális eljárások alkalmazását,
- kiegészítő, korrekciós, fejlesztő, rehabilitációs célú, cselekvésközpontú módszereket kívánnak.

Az értelmileg akadályozott gyermekek tanítása: „életgyakorlatot” segítő cselekvések útján hatékony.

A sikeres nevelés feltétele a jól átlátható és ösztönző nevelési környezet, a kis lépésekben, fokozatosságra épülő haladás, a gyakori ismétlés, a konkrétság.

A különböző tevékenységi formák szélesítik ismereteik, tapasztalataik körét, sokoldalú gyakorlási lehetőséget, megerősítést adnak. Fejlesztik a tájékozódó képességüket, növelik kompetenciaérzésüket, alakítják alkalmazkodó készségüket, toleranciájukat.

A helyes viselkedési formák gyakorlása folyamatos a közös tevékenységek, közlekedési eszközök használata, kulturális programok során. Az általános erőnlét, a testmozgás iránti igény fokozását, az egészség megőrzését célozzák a sportfoglalkozások, strandlátogatások, kirándulások. Önállóságuk, felelősségtudatuk, segítőkészségük alakul az önkiszolgálási -, házi-, házkörüli teendők ellátásával. Az együttes tevékenységek segítségével közösségtudatuk, együvé tartozási érzésük formálódik.

A megszerzett ismeretek újszerű, változatos formában kerülnek alkalmazásra a kirándulások, táborozások idején. Környezetük állapota iránti igényességük, esztétikai érzékük, saját ízlésviláguk fejeződik ki a környezetük rendezése, tisztántartása folyamán.

Eszközeink:

- Bizalom, mint a segítő kapcsolat alapkövének elve.
- Személyes példamutatás, sajátélmény.
- Kérés, utasítás, követelés.
- Szóbeli közlés módszerei, kommunikáció.
- Feladatok gyakoroltatása.
- Ellenőrzés, értékelés, önértékelés.
- Élménypedagógiai programok, rendezvények, hagyományőrzés, egyéb, az intézmény életével összefüggő rendszeres és eseti jellegű programok.
- Tapasztalatcsere (gondozók és gondozottak közös látogatása más megyék társintézeteiben).
- Intézmény fórumai (lakásotthoni megbeszélés a gyermekek bevonásával, lakásotthon-team, értekezlet, csoportvezetői megbeszélés, érdekképviselői fórum, stb.)
- Egyéni esetkezelés, mentorálás, csoportos beszélgetések, kötetlen beszélgetések, terápiás jellegű programok
- Vérszerinti családdal való kapcsolattartás, indokolt esetben családlátogatás.

Beavatkozásaink legyenek:

- következetesek,
- tudatosak,
- szakmailag megalapozottak,
- empátikusak,
- gyermekközpontúak,
- türelmesek,
- határozottak.

10. Felvétel, befogadás a gyermekotthoni csoportba

A befogadás a gyermek számára a lehető legoptimálisabban történjen. A gyermeknek legyen módja mielőbb megismernie a gyermekotthon működését, a gyermekeket és a személyzetet a sikeres beilleszkedése érdekében. A gyermekotthoni befogadás folyamatának aktív résztvevői legyenek a szülők és más kapcsolattartásra jogosult személyek. A gondozási folyamatban a gyermek fokozatosan ismerkedjen meg a gyermekotthoni élet szokásaival, szabályaival.

A befogadási folyamat előkészítésének és megvalósulásának valamennyi érintett fél bevonásával kell megvalósulnia.

A nevelő az újonnan érkező gyermek befogadását megelőzően tájékoztatja a már ott élő gyermekeket az érkezés időpontjáról, felkészíti a közösséget az új gyermek érkezésére, és együttműködésüket kéri a beilleszkedés megkönnyítéséhez.

A gyermeket a gyermekotthonban megfelelően előkészített személyére szabott környezet fogadja.

A befogadási folyamat leírása:

- Gyermeket a gyermekotthoni csoportba csak gyámhatóság, rendőrség, határőrség, bíróság, ügyészség, büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka határozata alapján – előzetes egyeztetés után – fogadhatunk be.
- A beutaló szerv az elhelyezés lehetőségét az intézmény vezetőjével, vagy a gyermekotthon vezetővel egyezteti, aki tájékoztatja a csoportot a gyermek érkezéséről.
- A befogadást végző kolléga átveszi a gyermekkel érkező iratokat, személyes tárgyait, ruházatát, egyéb felszerelését.
- A gyermekotthon vezető az elhelyezést követően szóban, majd az előírt nyomtatványon írásban értesíti a szakszolgálat gyermekvédelmi ügyintézőit a nyilvántartásba vétel érdekében.
- A gyermekotthon vezető a szülőtől, illetve az ügyintézőkkel együttműködve hivatali úton gondoskodik a gyermek hiányzó iratainak beszerzéséről.
- A szükséges adatok beszerzését követően az elhelyezést követő hónap első napjától megigényli a gyermek családi pótlékát. Az elhelyezés megszüntetése, illetve a gyermek gondozási helyének megváltoztatását követően gondoskodik az intézmény címére érkező családi pótlék későbbi jogosult számára történő átadásáról.
- Az adminisztrációs teendőkkel párhuzamosan történik a gyermek elhelyezése, ételterének elfoglalása. A gyermekfelügyelők számba veszik személyes tárgyait, ruházatát, melyekről - a biztonságos megőrzés érdekében - leltár készül.
- Elsődlegesen a gyermekotthon vezető - távollétében az általa megbízott munkatárs - egyéni beszélgetést folytat a gyermekkel addigi életéről, szokásairól, családi kapcsolatairól.
- Életkorának, állapotának megfelelő szinten megismertetik a csoport házirendjével, a napirenddel, az ott folyó munkával.
- Tájékoztatást kap a hozzátartozóival történő kapcsolattartás lehetőségéről, arról, hogy hacsak a beutaló határozat másképp nem rendelkezik - korábbi kapcsolatait továbbra is ápolhatja.
- A befogadást követően a gyermek, és annak gyermekvédelmi gyámja bevonásával megtervezésre kerülnek az elhelyezés időtartama alatt elvégzendő feladatok (kapcsolatfelvétel a gyermekjóléti szolgálattal, nevelési-oktatási intézménnyel, a felülvizsgálathoz szükséges szakértői vizsgálatok feltételeinek biztosítása, felzárkóztatás, további iskoláztatással kapcsolatos teendők)
- A gyermeket megbízott munkatárs segítse a beilleszkedésbe. Legyen a gyermeknek egy „felnőtt pártfogója” a csoportban, aki a többieknél még inkább odafigyel a gyermek állapotváltozásaira, lelki rezdüléseire, tüneteinek változásaira.

Egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése és gondozása:

A nevelésbe vétel esetén mindenkor elkészítjük az egyéni gondozási- nevelési tervet („Terv”) mely jogszabály által szabályozottan a GYVR-ben történik. A terv elkészítésének célja, hogy a napi feladatokat lépésről lépésre meghatározva segítsék a gyermek gondozását-nevelését ellátó személyt a szülőhelyettesítő feladatok ellátásában. Egyéni elhelyezési tervre épülve annak kézhezvételétől számított 30 napon belül kell elkészíteni az egyéni gondozási-nevelési tervet. Összefogó gazdája, szervezője és adminisztrátora a gyermekotthon-vezető, aki a Terv elkészítésébe bevonja a gyermekvédelmi gyámot, a nevelőt, valamint gyermekfelügyelőket is, valamint a gyermekkel kapcsolatban dolgozó különböző szakembereket is. (pszichológus, iskolai osztályfőnök, gyermekjóléti szolgálat menedzsere stb.). Az egyéni gondozási-nevelési terv kidolgozása során - életkorának megfelelően - magát az érintett növendéket és lehetőség szerint a szülőt is bevonjuk.

A terv elkészítésében figyelemmel kell lenni:

- a gyermek életvitelére, szokásaira,
- lelki állapotára, mentálhigiénés és pszichés ellátására,
- a gyermek testi, egészségügyi ellátására, (általános orvosi ellátás, kötelező és javasolt védőoltások, fogorvosi ellátás, látás-, hallásvizsgálat és egyéb, az életkornak megfelelő kötelező és javasolt szűrővizsgálatok stb.),
- gyermek személyiség állapotára,
- egyéni szükségleteire, igényeire (pl. étkezés, öltözködés, viselkedés, életstílus, stb.)
- gyermek szocializációs állapotára, fejlesztésére (társadalmi értékek, szokások megismertetése, erkölcsi értékrend közvetítése/alakítása, családi életre nevelés, önállóságra nevelés, felelősséget vállaló szexuális életre történő felkészítés stb.)
- tanulmányaira (kiegészítő tanulási segítség; pl. korrepetálás, speciális oktatási igények)
- életpálya, munkára nevelés,
- nemzetiségi, etnikai és vallási hovatartozására,
- szabadidős, hobbi, sport tevékenységére
- családi és rokoni kapcsolataira, kapcsolattartására
- személyes kapcsolatok, barátságok ápolása
- a gyermekkel és szülőjével (törvényes képviselőjével) folytatott személyes beszélgetés során szerzett tapasztalatokra,
- a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat által készített egyéni elhelyezési tervre.

Az egyéni gondozási-nevelési terv nem egy befejezett nevelési stratégia, hanem egy életállapothoz igazodó, folyamatosan fejlesztett a gyermekkel és az őt körülvevő szakemberekkel közösen kidolgozott, egyénre szabott dokumentum.

A tervet folyamatosan gondozni kell. Ennek felelőse a nevelő és a gyermekvédelmi gyám.

11. Elbocsátás

A növendék elbocsátását szigorúan egy folyamatként értelmezzük. Ez azt jelenti, hogy az esetleges hazagondozást, vagy más intézménybe, utógondozói otthonba való gondozást fokozatosan kell a gyermek, vagy fiatal felnőtt közreműködésével megszervezni. Az „átgondozás” feladatát a nevelő végzi a gyermekotthoni teammel közösen.

Növendékeink állapota miatt a folyamat hosszabb lehet. Fokozottan kell figyelni a gyermek visszajelzéseire az átszoktatáskor. A folyamatba be kell vonni azokat a szereplőket, aki fogadják növendékünket, szülők, szociális intézmény gondozói, utógondozó stb.

12. A gondozás, nevelés elemei

Nevelési szolgáltatások:

A gyermekotthoni nevelési szolgáltatások elemei azok a szolgáltatáscsoportok, amelyek a napi életgyakorlathoz kapcsolódva, és abba építve lehetővé teszik a gyermekotthoni „életmód terápia” sikeres megvalósítását.

A gyermekotthoni ellátásban a gondozás, nevelés folyamata keretében egyrészt biztosított a teljes körű ellátás valamennyi eleme, másrészt a napi életrend alakítása és működtetése során a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődése és családi életre, önálló életre való felkészítése.

Célunk, hogy a gyermek elfogadja élethelyzetét, biztonságban érezze magát. Érezze, hogy a felnőtt közösség elfogadja, támogatja, számíthat rájuk. A gyermek érezze, hogy van beleszólása az életét, helyzetét meghatározó döntésekbe, részt vehessen a szabályok kialakításában is. Odatartozónak érezhesse magát, tapasztalja, hogy van helye a gyermekközösségben, a tágabb közösségben, vannak külső kapcsolatai. Közvetlen környezete számára megfelelő, kellően személyes léttér vegye körül, alakításában és fenntartásában tevőlegesen részt vehessen. Megőrizhesse identitását, származásával, nemzetiségi, etnikai hovatartozásával a befogadó közösség tisztában legyen, vallását akarátának megfelelően gyakorolhassa. A gyermek ismerje jogait és kötelezettségeit, tudjon velük élni, elérhetőek legyenek számára az érdekeit képviselő szakemberek, szerveződések, fórumok.

Környezeti és személyi állandóság:

Alapvető fontosságú, hogy a gyermekeket körülvevő környezet állandóságot, biztonságot nyújtson számukra – csak ennek alapján várható el a sikeres

beilleszkedés, a helyzetének megértése, elfogadása, és a gondozása, nevelése folyamatában az aktív közreműködése (az általános elvárásoknak való megfelelés).

- A gyermekcsoport szervezése a gyermekotthoni szakmai team kompetenciája - mindig figyelembe kell venni, hogy milyen életkorú, szükségletű gyermekek élnek már az adott gyermekcsoportban, hogy a kialakult közösségbe hogyan illeszthető(k) be az újonnan érkező gyermek(ek). A gyermekek költöztetése, a gyermekcsoport átszervezése csak nagyon indokolt esetben történhet meg, amit mindig megelőz egy team megbeszélés. A gyermekekkel dolgozó valamennyi munkatárs bevonása szükséges a változó helyzet lépéseinek megtervezéséhez, a gyermekekkel való közléséhez és a megvalósításhoz. A csoport tagjait is közösen tájékoztatják a várható változásokról, ismertetik velük – képességeiknek, koruknak megfelelően – az okokat és a várható lépéseket, következményeket.
- A gyermek iskolatípuson és fokozaton kívüli iskolaváltásait csak abban az esetben támogatja a nevelő, engedélyezi a gyám, ha az a gyermek érdekét szolgálja, elkerülhetetlenül szükséges, illetve a gyermek maga kéri. Feladat, hogy a változást a gyermek megértse, elfogadja, partner legyen. Ezáltal konfliktusok, nézeteltérések előzhetőek meg, sőt, szorosabbá válhat a nevelő és a gyermek kapcsolata.
- Elvárható, hogy a gondozószemélyzet a csoportban tartósan állandó legyen. A szakmai team feladata, hogy olyan módon működjön, ami megtartja a tagokat, segíti minden egyes szakember egyéni és csoport szintű munkavégzését, vagyis az együttműködést. Nem csak a személyi állandóság, hanem a szakemberek közötti személyes kapcsolat minősége – a szakmai team légköre – is meghatározó a gondozásban élő gyermek biztonságérzetét tekintve.
- Gyermek távozása a csoportból, vagy felnőtt távozása az otthonból mindig hatással van a gyermekek és felnőttek életére, közérzetére. Minden ilyen, a gyermekközösség életére ható eseményt csoportszinten kell kezelni. A változásra felkészítik mind a távozót – mi vár majd rá, hogyan alakul az élete, mind az otthonban maradókat – kimondhatja a gyermek az érzéseit, átbeszélnek, tisztáznak minden kérdést, ami felmerül. A közös búcsúzás – elengedés mellett kerül sor szükség, igény szerint egyéni beszélgetésekre.
- A meglévő egyensúly, egység felbomlása, átalakulása következtében számítani lehet arra, hogy amennyiben nem sikerül beszélgetések segítségével feldolgozni a helyzetet, a gyermekek a viselkedés szintjén megmutatják majd a helyzettel kapcsolatos érzéseiket, véleményüket (gyakran nem tudatosan). Ilyenkor a team felkészülten támogatja a gyermeket vagy akár az egész csoportot a változáshoz való alkalmazkodásban.
- A csoportból, a gyermekotthonból távozó gyermek számára felajánlható, hogy a továbbiakban is tartsák a kapcsolatot – amennyiben erre a gyermeknek igénye van, és az érte felelős személy ezzel egyetért, hozzájárul.

Otthonos jellegű lakhatás, a személyes tér biztosítása:

A családot pótló környezetnek a gyermek számára otthonosságot kell közvetíteni, ami a napi megpihenést, biztonságos és jó hangulatú időtöltést jelent számára.

Ennek elemei: a gyermek egyéniségét, érdeklődését megmutató módon lehetséges a lakószoba, a csoporttér berendezése, díszítése. Az egyediség érdekében a szobák falait a gyerekek a saját készítésű vagy vásárolt dísz tárgyak elhelyezésével díszíthetik (a falak rongálása nélkül) a stílusosság és az esztétikai összehangoltság figyelembevételével. A csoport valamennyi tagja aktívan közreműködik az léttér alakításában, és az otthonos és ápoltság fenntartásában.

- A nevelő haladéktalanul intézkedik a megrongált berendezési tárgyak, bútorok kijavításáról.
- Gondoskodnak arról, hogy a gyermeknek legyen a lakócsoporthoz intim tere, saját használatú bútor, ahol a személyes tárgyait elhelyezheti, megőrizheti. Ilyen módon biztosított, hogy a gyermek magánál tarthassa, viselhesse az otthonról hozott, családtagjaitól kapott ruháit, gyarapíthassa, kiegészíthesse emléktárgyait, játékait, egyéb holmijait. Nagyobb értékű személyes tárgyak biztonságos elhelyezését (pl. kerékpár) a nevelő oldja meg.
- A gyermek levelezésének bármilyen jellegű és bárki általi korlátozása, cenzúrázása, megfigyelése kizárólag a gyermek veszélyeztetése esetén megengedett (a gyermektől sem felnőtt, sem gyermek levelet nem vehet el, a gyermek levelét nem bonthatja fel, nem ismerheti meg annak tartalmát, nem ismertetheti a nyilvánosság előtt). Fontos azonban, hogy a nevelési közeg (nevelő, gyermekfelügyelő) figyeljen a gyermek külső kommunikációjára, beszélgessenek a gyermekekkel az internetes „lét” jellegzetességeiről, veszélyeiről.
- Amennyiben jelzi a gyermek, hogy nem találja valamely személyes tárgyát, használati eszközét, tulajdonát, a gondozó közösen kísérletet tesz az eltűnés körülményeinek felderítésére, az elveszett tárgy felkutatására, megtalálására.
- Az együttélési szabályok között rögzítik, hogy a másik saját közvetlen léttérét senki nem zavarhatja, egymás személyes tárgyait és szokásait tiszteletben tartják.

Tanulási teljesítmény, művelődés segítése

A tankötelezettség teljesítése a gyermek érdeke, a gyermekvédelmi gyám és a gondozási hely felelőssége. A gondozásban élő valamennyi gyermek és fiatal a képességeinek megfelelő oktatási, nevelési intézményben kerül beíratásra. Az iskolai előmenetelben, az eredményes tanulásban a gyermeket több szakember is támogatja: a nevelő és a csoportban dolgozó valamennyi munkatárs. Az egyéni gondozási-nevelési tervben meghatározott feladatmegosztás szerint segítik a gyermeket a napi tanulásban, képességeinek és készségeinek a fejlődésében, a hiányos ismeretek pótlásában. A sikerélmények megéléséért érdekében szoros kapcsolatot tartanak az oktatási intézmény illetékes munkatársaival – tanárok, fejlesztő- vagy gyógypedagógus, egyéb szakember.

- A napi iskolai oktatást követően a délutáni tanulás megkezdése előtt elegendő időt (életkortól, személyiségjellemzőtől függően megfelelő időt) hagynak a gyermek számára a kikapcsolódáshoz.
- Segítő, támogató nevelői magatartást tanúsít a nevelő a gyermekek iskolai munkája kapcsán.
- A gyermeknek, fiatalnak megtanítják, segítik kialakítani a tanulás, iskolai felkészülés szokásrendszerét, a tanulási idő meghatározásától a tanulási módszereken át a rendszeres tanulási tevékenységekig.
- Napi gyakorlat az életrendbe illeszkedően: elegendő idő a tanulásra, felkészülésre, megfelelő környezet biztosítása, a gyermek számára szükséges eszközök használata.
- A nevelő szükség szerint felügyeli a gyermek tanulását, a felkészülés menetét, együtt tanul vele, kezdetben ő osztja be a tanulási időt és a pihenő időt számára. A szokásrendszer kialakulásával, az életkor előre haladásával ezt lehetőség szerint maga a gyermek végezze, teljesítse egyre önállóbban.
- A nevelő törekedjen a gyermeket a helyes feladatmegoldás felé irányítani, vezetni, elérni, hogy a gyermek maga találja meg a megfelelő választ: megfigyeli, hogy mi okoz nehézséget, abban segít, ami a gyermek számára nehezen vagy egyáltalán nem megy, buzdítja a gyermeket a feladatmegoldásra. Segíti a gyermeket különféle tanulási technikák megtanításával.
- Szükség szerint szituációs helyzetben gyakoroltatja a nevelő a gyermekkel a beszámolást, szóbeli felelést, szereplést. A nyelvi kifejezőkészség fejlesztésére eszközként használja a drámajátékot, az éneket, zenét, a rajzot, képzőművészetet.
- A nevelő/ gyermekfelügyelő/ gyermekvédelmi asszisztens kiemelt feladata a tanórához szükséges felszerelések, taneszközök megőrzésének, rendbe tételének, előkészítésének ellenőrzése; felügyeli, hogy a gyermek felkészülten (elkészített házi feladattal, megtanult ismeretanyaggal, megfelelő felszereléssel) érkezzen az iskolába.
- A gyermeket a szakértői véleményekben megjelölt fejlesztési területekre fókuszálva, valamint megfogalmazott javaslatokra alapozva szükség szerint, heti rendszerességgel (egyéni és kiscsoportos formában) korrekciós fejlesztésben kell részesíteni.
- A gyermekkel rendszeresen beszélgessen a nevelő az iskolai előmenetel, tanulás, továbbtanulás, szakmaszerzés fontosságáról későbbi életminősége, életkörülményei szempontjából.
- Olyan kirándulásokat, sétákat kel szervezni, ahol a látottakat a gyermek összekapcsolhatja az iskolában tanultakkal: felhívják és felkeltik a gyermek figyelmét az érdekességekre. Különböző feladatok adásával rávezetik az összefüggések meglátására, megértésére.
- A gyermek számára hozzáférhetővé teszik a számítógépet, lehetőség van a gyermek informatikai tudásának fejlesztésére.

- A nevelő lehetőséget biztosít könyvtár-, múzeum-, színházlátogatásra, kiállításokon, hangversenyen való részvételre.

Habilitáció-rehabilitáció, fejlesztő pedagógia

A nevelési folyamatában, a sérült személyiség fejlesztése egységes, komplex folyamatként értelmezhető, melyben az ismeretek nyújtása, a különböző képességek fejlesztése, a jártasságok és készségek kialakítása közben, azokkal kölcsönhatásban, együtt történik a sérült funkciók és funkcionális rendszerek korrigálása, átszervezése, a ki sem alakultak szisztematikus kiépítése, a további (következményes, másodlagos) sérülések megelőzése, az egész személyiség egyensúlyba hozása, a fokozatos önálló életvezetés kialakítása. Mindez a társadalmi integráció biztosítása érdekében történik.

- A habilitáció hiányzó szocializációs készségek szisztematikus kiépítését, megtanítását, kifejlesztését jelenti: pl. udvariassági formák hiányosságai, étkezési formák hiányosságai, ágyak megvetése, ágyneműk használata, idő és pénz beosztás stb.
- A rehabilitáció rosszul szocializált viselkedésformák korrigálását, társadalmi normák újratanulását jelenti: pl. mások tulajdonának tiszteletben tartása, önkontrol fejlesztése az agresszivitás-indulatkezelés terén, az iskolakerüléshez-csavargáshoz hozzászokott életvezetés megszüntetése stb.

Tehetséggondozás

- A nevelőnek figyelemmel kell kísérni, hogy milyen képesség- és készségterületen, tevékenységben mutat a gyermek tehetséget.
- A kiemelkedő képesség felismerésében kéri az iskolai pedagógusok, a gyermekotthonban dolgozó segítő szakemberek, valamint a szülő segítségét, véleményét.
- A gyermek tehetsége kibontakozásához a gondozó megadja a szükséges segítséget (különóra, szakkör, edzés megszervezése, foglalkozásoson való részvétel támogatása stb.).
- A nevelő hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy tehetségét a nyilvánosság előtt megmutathassa.

Pályaorientációs támogatás

- A gyermekvédelmi gyám, nevelő, pszichológus, fejlesztőpedagógus közös felelőssége, hogy a gyermek, fiatal, olyan szakmát, pályát válasszon, ami képességeinek és érdeklődésének a leginkább megfelel. Az érintett szakemberek között feladatmegosztás szükséges. Ezen kívül külső szakember, szervezet is bevonható, bevonandó a megfelelő választáshoz, döntéshez, valamint az iskolával célszerű egyeztetni és együttműködni ebben a kérdésben.

- A nevelő törekszik megismerni a gyermek pályamotivációit, bizonyos pályaterületekre irányuló nagyobb fokú érdeklődését.
- A nevelő, a gyermekvédelmi gyám segíti a gyermeket a pályaválasztásban: pályaismeretet közvetít, a pályaválasztás szempontjából adekvát személyiségjegyeket tudatosan fejleszt.
- A pályaismeret közvetítésére, a reális pályaválasztás támogatására a gondozó figyelemmel kíséri, hogy a gyermek lakóhelyén vagy annak közelében milyen képzettségekre, szakmákra mutatkozik munkaadói igény, munkahelyi kínálat (információforrást jelenthetnek a munkaügyi központok szakemberei, a helyi újság álláshirdetése stb.) elviszi a gyerekeket szakmai bemutatókra, munkahelyi látogatásokra, pályaválasztási tanácsadásra, álláskeresési börzékre.
- Tájékozódik a képzési, szakképzési lehetőségekről.
- Elmege a gyermekkel a középiskolai nyílt tanítási órákra.
- A pályaválasztás szempontjából adekvát a gyermek harmonikus és sokoldalú fejlesztése, a későbbi munkavállalás szempontjából releváns készségek fejlesztése.
- A nevelő és a gyermekvédelmi gyám közösen a gyermekkel - figyelembe véve az nevelésbe vett gyermek szülőjének véleményét, a gyermek képességeit, egyéb körülményeit - megválasztja a gyermek életpályáját. (Ha a gyámnak vitája van a gyermekkel vagy a szülővel a gyermek életpályájának kijelölésével kapcsolatban, döntésért a gyámhivatalhoz fordul.)

Önálló életre felkészítés

A szakellátásban élő gyermek gondozása és nevelése folyamatában a napi élettevékenységek részeként, ugyanakkor önálló feladatterületként szükséges biztosítani, hogy a gondozásban élő gyermek alkalmassá váljék a családba való beilleszkedésre (saját vérszerinti vagy új családba) és/vagy az önálló életvitelre. Az önálló életvitelre, a családi háztartás vezetésére történő felkészítés a családias környezetben a háztartási teendők végzése, gazdálkodás tervezése és a pénzkezelés terén a gyermek számára nyújtott minta és az életkorának megfelelő bevonása útján valósul meg. Az ismeretek és készségek fejlesztése a gondozási folyamat teljes időtartama alatt, tervezetten, a személyiség sajátosságait, egyéni jellemzőit figyelembe véve, a napi és heti életgyakorlatba beépítve valósul meg.

Célunk kell, hogy legyen a gyermek, illetve majd a fiatal felnőtt kellő ismerettel rendelkezzen az önellátás, önkiszolgálás terén az önfenntartása érdekében. Az önállóság megtanítása, egyfajta partneri viszony kialakítása a gyermek, fiatal és a segítő szakemberek között. Kompetenciaérzés biztosítása, amibe beletartozik, hogy tud segítséget kérni a megfelelő helyen és időben.

- Akkor várható el a gyermektől, fiattaltól, hogy bekapcsolódjon valamilyen házi- vagy házkörűli tevékenység elvégzésébe, ha aktuális pszichés állapota azt megengedi. A munkavégzés, feladat minden esetben illeszkedjen a

gyermek életkorához, fejlettségéhez és képességeihez, valamint érdeklődéséhez, választásához. A házi-, házkörüli munkák végzése aktív, önkéntes részvételen alapuljon. A gyermekeket a felnőtt munkatárs vezeti be a munkába. Tehát együtt dolgoznak. Ebben a munkában egyre nagyobb szerepet kap a gyermek. Cél a teljes önálló feladatellátás.

- A gyermek, fiatal saját magára vonatkozóan rendelkezzen ismeretekkel. Az önellátási tevékenységeket minél önállóbban gyakorolja (személyi higiénia, öltözködés, étkezés, egészségi állapot).
- Közvetlen környezetének fenntartására, rendben tartására önállóan képes legyen, ezt gyakorolja a házi- és házkörüli munkák végzése során (főzés, takarítás, mosás, kertrendezés stb.). A kisebb gyermekek esetében felügyeletet biztosít a nevelő, gyermekfelügyelő az eszközhasználat során.
- A nevelő havi rendszerességgel jogszabályban meghatározott összegű zsebpénzt ad a gyermeknek, és a felhasználását megbeszéli. Cél, hogy a gyermek saját szükségleteit kielégíthesse, ilyen módon megtanulja a pénzkezelést – a tervezést, gyűjtést és célszerű felhasználást.
- A nevelő a jogszabályi előírásnak megfelelően vezeti a zsebpénz-nyilvántartást, amit a gyermek aláírásával hitelesít. (Lásd intézményvezetői utasítás a zsebpénzkezelés rendjéről)
- A háztartásszervezés, pénzfelhasználás megtanításához a gyermeket tájékoztatják a csoportot érintő kiadásokról, költségekről. A rendelkezésre álló pénz beosztásába bevonják őt – különösen a tervezett csoportprogramok, az étkezés költségeit tekintve. A pénz beosztásának, felhasználásának, valamint a takarékoságnak az eredményességét együtt értékelik a fiatalokkal.
- Megtanítják a gyermeknek az időbeosztás, időgazdálkodás fontosságát, hogy a házi munkák, feladatok és egyéni programok időigényét mérlegeljük, tervezzenek előre.
- Lehetővé teszik, hogy a gyermek megtanulja az ügyintézés módjait, miközben önállósága fokozatosan biztosított.
- A gyermek fokozatosan megismerkedik az állam és a társadalom közügyeivel, az állampolgársággal járó jogokkal és kötelezettségekkel.
- Amikor a gyermek fokozottan kezd érdeklődni az önállósodás felől, ehhez segítséget kap.
- A gyermek segítséget kap ahhoz, hogy önállósodásához, jövője tervezéséhez bevonja a számára fontos személyeket, mindenekelőtt szüleit.

Lelki egészségvédelem, mentálhigiénés gondozás

Cél a gyermek mentálhigiénés egészségvédelme, pszicho-szociális fejlődésének optimalizálása. A szocializációs folyamat elősegítése, a terápiás tevékenységek támogatása. A gyermek önismeretének fejlesztése, önellfogadásának, önbizalmának növelése, reális énkép kialakítása, az identitáskeresés folyamatának támogatása. A társas kapcsolatok, mint a mentálhigiénés egészség fontos tényezőjének optimalizálása, facilitálása.

Az engedély nélküli eltávozások, szökések prevenciója a szabadidő strukturálásával és a mentálhigiénés egészség biztosításával.

Intézményünk pszichés egészségvédelme biztonságot és szerető elfogadást nyújtó légkör megteremtésével, szükség esetén szakember bevonásával történik.

- Minden újonnan gyermekvédelembe került gyermekünknel történik egy előzetes felmérés a rendelkezésre álló dokumentumok alapján (korábbi pszichiátriai szakvélemények, kriminalizálódáshoz kapcsolódó eljárásokról, pedagógiai szakvéleményekről, előző gondozási helyről származó információk, tanulmányi eredmények).
- Ezt követően zajlik az első interjú (anamnézis, exploráció, pszichés státusz), a kapcsolat kialakítása, majd a meglévő pszichodiagnosztikai eszközök alkalmazása. Szinte minden esetben találkozunk a gyermekotthoni elhelyezéskor lelki nehézségekkel, hiszen a gyermek számára kortól függetlenül ez egy új, ismeretlen hely, ahol még nincsenek kialakult szociális kapcsolatait, s ez komoly feszültséggel, szorongással jár együtt. Segíteni kell a gyermeket a társas beilleszkedésében, hogy minél hamarabb megismerhesse új környezetét. Ezt gyakran nehezíti, hogy a többség korábban inadekvát viselkedési mintákat sajátított el abban a miliőben, melyből érkezik, s ez serdülőknél még nehezebben módosítható. A megfelelő csoportdinamika érdekében a gyermeknek meg kell ismerkednie a kialakult csoportnormákkal, csoportkohézióval.
- A gyermekek pszichés gondozásában, és személyiségfejlesztésében kulcsfontosságú a gyermekotthonban zajló team munka, hiszen a nevelők, gyermekfelügyelők, gyermekotthon vezető, illetve kortársak jellemzése alapján még teljesebb képet kaphatunk egy bent lakó viselkedéséről, magatartásáról, pszichés tüneteiről, emocionális zavarairól, addikcióiról.
- Ezek függvényében alakul a kiválasztott terápiás jellegű tevékenység, melynek központi témája lehet: pszichés rendellenességek kezelése, traumák feldolgoztatása, gyászfolyamatokban segítségnyújtás, iskolai motiváció erősítése, autonóm személyiség kialakítása, reális énkép fejlesztése a negatív énképpel szemben, önismeret elmélyítése, megfelelő konfliktuskezelési módszerek elsajátíttatása, pályaorientáció, kötődési készség fejlesztése, kapcsolattartás családtagokkal.
- A gyermekek egy hányadánál a pszichológusi szakmai kompetenciát meghaladó pszichopatológiák állnak fent, ezek esetében a pszichiátriai kezelések válnak szükségessé, bizonyos betegségek kapcsán gyógyszeres kezelés.
- Nagyon fontos feladat a felnőttekben elvesztett bizalom visszanyerése, illetve önismeretük fejlesztése. A bizalom kialakítása lelkileg sérült gyermekeknél rendkívül releváns, hiszen e nélkül nem valósulhat meg pszichés értelemben fejlesztésük. Különböző életkorokban különböző fejlettségi szintekkel találkozunk emocionális értelemben, eltérő kulturális háttérrel érkező, illetve

eltérő intelligenciájú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozunk. Lelki segítségnyújtás során mindezen tényezőket figyelembe kell venni, s a megfelelő, egyénre szabott, hatékony módszereket kiválasztani.

- Rendkívüli csoporterősítő hatása van a dolgozók és gyerekek közös részvételével, évente több alkalommal megrendezésre kerülő szabadidős programoknak, ünnepi eseményeknek, gyermekotthoni hagyományoknak.

Hagyományőrzés, ünnepi megemlékezés

Gyermekotthonunkban hagyományőrző és közösségformáló céllal tartunk különböző ünnepeket, összejöveteleket, „megüljük jeles napjainkat”. A népszokásokhoz, ünnepnapokhoz kapcsolódó szokások, tevékenységek segítik a közösséggé formálódást, biztosítják a közös élményeket, a személyes ünnepek, ünnepi események pedig kiemelik az egyes gyermekeket, az egyediségük, fontosságuk megélésére biztosítanak alkalmat. Ezért a szokásokba, az ünnepek megtartásába lehetőség szerint bevonjuk a gyermek számára fontos személyeket is.

- A nevelő szervezésében, irányításában a népi ünnepkör (advent, karácsony, újév, vízkereszt, farsang, húsvét, pünkösd stb.) szokásait, hagyományait ápolja a gyermek/gyermekközösség: felkészülés, megemlékezés során.
- A nevelő, gondozószemélyzet a gyermekkel minden alkalommal megünnepli a név- és születésnapot, ballagást, gyermeknapot. Az ünnepi alkalmakon rituális elemek, tevékenységek révén biztosítanak kitüntetett figyelmet az ünnepeltnek, illetve az ünnep témájának.
- Az ajándékozással egybekötött ünnepeken (név- és születésnap, télapó, karácsony, húsvét, ballagás) a gyermek mindig kap személyes ajándékot a közösségtől. Az adott gyermek személyiségének, egyéni igényének figyelembevételével meglepetés ajándékot adnak vagy éppen az ő kérése alapján közösen, vele együtt történik az ajándék kiválasztása és megvásárlása.
- Az ünnepek alatt fokozott mértékben dicséri, jutalmazza a gyermeket (büntetést nem alkalmaz) a nevelő.

Vallásgyakorlás

A gyermekek, fiatalok számára biztosítani kell a különböző vallások, felekezetek megismerésének lehetőségét. Ehhez alapul kell venni a vérszerinti szülő kérését, amennyiben nyilatkozott, hogy milyen vallást gyakorol ő, illetve családja, és ahhoz igazodjon gyermeke vallásgyakorlása is. Ilyen nyilatkozat hiányában is szükséges a szülő véleményét kikérni, egyeztetni vele, hogy a gyermekért felelős szakemberek miért tartják fontosnak, pozitív hatásúnak például a hittanoktatást, a templomba járást. A gyermekkel és a szülővel közös beszélgetés során tisztázzák ezeket a kérdéseket. A gyermekotthon közvetlen vagy tágabb környezetében jelen lévő egyházi közösségek megjelenhetnek a gyermekek életében.

- A vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítése történik.
- A nevelő megismeri a gyermek (és szülője) vallásgyakorlással, vallásoktatással kapcsolatos igényeit.
- Segítjük, hogy a gyermek tudatában legyen vérszerinti családja vallási hovatartozásának.
- A gyermek hit- és vallásoktatásban való részvételéhez a gyermekvédelmi gyám kikéri a szülő hozzájárulását (nevelt gyermek esetében).
- A gyermek vallási, világnézeti önazonosságát tiszteletben tartják, és segítséget nyújtanak neki abban, hogy ezt kifejezésre juttathassa.
- A gyermekvédelmi gyám lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermek szabadon gyakorolhassa vallását. A gyermekotthon megszervezi, hogy a gyermek:
 - vallási szokásait, ünnepeit feleleveníthesse, átélhesse;
 - hit- és vallásoktatáson vehessen részt,
 - kapcsolatot tartson hitoktatókkal, pappal;
 - vallásos jellegű játékos foglalkozások részese lehessen;
 - vallási szervezetének találkozóin, rendezvényein megjelenhessen.

Nemzetiségi, etnikai kultúra közvetítése

A gyermek, fiatal identitásának kialakulásához, fejlődéséhez hozzájárul, hozzátartozik a Magyarországon élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek kultúrájának ismerete, különösen akkor, ha a szülő önkéntes nyilatkozata alapján a gyermek származására vonatkozóan ismert, hogy melyik kisebbséghez tartozik. Az identitás kialakítását, megőrzését szolgáló programok igénybevétele a gyermek személyes vállalásán, önkéntes részvételén alapszik.

- A gondozásban élő gyermek számára biztosítják azt a lehetőséget, hogy a kisebbségek kultúrájára jellemző szokásokat, nyelvet megismerjék.
- A nevelő olyan foglalkozásokhoz, könyvekhez, egyéb tárgyakhoz ismereteket nyújtó eszközökhöz juttatja a kisebbséghez, népcsoportához tartozó gyermeket, mely megismerteti a saját történelmével, kultúrájával, hagyományaival, jelképeivel, irodalmával, ételleivel.
- A nevelő felveszi a kapcsolatot a helyi szervezetekkel, kisebbségek képviselőivel. Megszervezik, biztosítják az általuk felkínált programokon való részvételt.
- Azonnali fellépéssel védelmezik a gyermeket, ha származása, etnikai hovatartozása miatt kirekeszteni akarja a közösség, vagy bárki kigúnyolja, megbélyegzi, megalázza.

Származás és élettörténet ismerete

A gyermekvédelmi gyám és a nevelő segítséget nyújt a gyermeknek, fiatalnak abban, hogy felnőve ismerje saját gyermekkorát, élettörténetét, családi hátterét, a nevelésbe

vétel előzményeit, a gondoskodás alatt vele történeteket. A tárgyi emlékek, dokumentumok segítik az önazonosságot, önképet kiteljesedni.

- A gyermekről időszakonként, évente több alkalommal, különösen a gyermek életének fontos, jelentős, emlékezetes eseményeihez kötődően fényképet, kisfilmeket készítenek, amit a gyermeknek átadnak.
- A nevelő „emlék-dobozban, élettörténeti könyvben” összegyűjti a gyermek azon emléktárgyait, képi, írásos emlékeit, melyek a gyermek egyes életszakaszaira különösen jellemzőek, illetve amik a gyermek számára a későbbiekben értékesek, fontosak lehetnek (kisgyermekkorai játék, saját készítésű tárgy, ajándék, rajz, első osztályos füzet, emléklap, családi fényképek, kisgyermekkorai fényképek stb.).
- A nevelő a távozó gyermeknek, gyermekvédelmi gyámnak átadja az összegyűlt emléktárgyakat.

Nemiséghez, szexualitáshoz viszonyulás

A szexualitás kérdése a gyermek identitása, nemi azonosságtudata szempontjából fontos terület, és szorosan kapcsolódik a családi életre felkészítés feladatához. Ebben a témában a gyermekvédelmi gyám, nevelő, pszichológus, a háziorvos és a védőnő között szükséges feladatmegosztás. Vigyázni kell arra, hogy a személyes, intim kérdések kellő őszinteséggel, nyíltsággal és objektivitással legyenek megválaszolva, ne okozzanak feszültséget sem a gyermekben, sem a szakemberekben. A feladatmegosztás ahhoz igazodjon, hogy a gyermek kivel tud a témáról a legközvetlenebbül beszélni, ki szolgálhat számára adekvát, alapos ismeretekkel, milyen mélységben és céllal kerül sor a beszélgetésre.

- A gyermek - életkorának megfelelően - ismereteket kap a nevelőtől a biológiai nemi sajátosságokról, a másik nemmel kapcsolatos társas viselkedési formákról (épít a biológia órán tanultakra). A gondozó tudatosan teremt olyan helyzeteket (életkori szakaszokhoz adekvátan), ahol alapvető ismereteket közölhet a gyermekkel, fiatallal a szexualitás témakörében, de alkalmazkodik, ha ők tesznek fel kérdéseket, akkor arra válaszolnia kell.
- A szexualitással kapcsolatos információk átadására többféle módszert alkalmazhatnak. Életszerű, hogy a gondozás, nevelés folyamatában egyéni vagy kiscsoportos beszélgetésre is sor kerül, és mellette az egészségügyi szakembereket, a pszichológust is bevonják az ismeretterjesztésbe.
- A nevelő, a pszichológus egyéni beszélgetéseket folytat azzal a fiatallal, akinek párkapcsolata van alakulóban (egyéni párkapcsolati kérdések és problémák, a védekezés módjai és ehhez való segítségnyújtás, tanácsadás).

Közösségi kapcsolatok támogatása

A társadalmi beilleszkedés elősegítése érdekében, valamint a gyermek élete folyamatosságának, egységének megélése biztosítására támogatja a gyermeket a

gyermek és fiatal minél szélesebb körű kapcsolatait, amelyek révén életét kiteljesítheti, megfelelő támogatásokhoz jut.

Egyaránt vonatkozik ez a korábbi baráti, támogató kapcsolatokra, és a gondozás alatt létrejött kapcsolatokra. A gyermek csak olyan személyekkel tarthat kapcsolatot, ami az érdekét szolgálja.

- A nevelő (a gyermek jelenlétében) személyesen megismerkedik a gyermek barátaival, partnerével (barátjával, barátnőjével). Ismeri elérhetőségeiket (címet, telefonszámot).
- Garantálja, lehetővé teszi, hogy a gyermek kapcsolatot tarthasson barátaival: vendégül láthatja őket, elmehet hozzájuk, megismerkedhet szüleikkel, közös programokon, iskolán kívüli elfoglaltságokon vehetnek részt, támogatja a gyermek visszalátogatásait korábbi közösségeibe (iskola, gyülekezet, korábbi gondozási hely).
- A kapcsolati háló bővítésére a nevelő a gyermek részére rendszeres közös programokat (pl. sportrendezvény, farsang, diszkó) szervez a társintézményekben élő kortársakkal.
- A gyermek kapcsolatot tart a rokonaival. (ha ez a gyermek érdekét nem sérti)
- A nevelő kezdeményezi a kapcsolatfelvételt a helyi közösséggel, elősegíti a gyermek részvételét a helyi szervezetek életében.
- A nevelő minden eszközzel segíti, hogy a lakókörnyezetben (településen, kerületben) a lehető legkedvezőbb kép alakulhasson ki a gondozott gyermekről, például produkcióikkal bemutatkozhatnak a közösségi rendezvényeken, munkáikat, alkotásaikat bemutathatják kiállításokon, a helyi lakosok életét segítő, környezetét szépítő akciókat, önkéntes munkát végezhetnek.

Szabadidő-eltöltés, rekreációs szolgáltatások

A gyermekotthoni gondozás, nevelés területei közül hangsúlyos a gyermekek és fiatalok szabadidejének szervezése, egyéni elfoglaltságok támogatása, biztosítása. A gyermekotthon egy otthont jelent az ott élő gyermekek számára, ezért szükséges a kikapcsolódás lehetőségét biztosítani. Egyrészt vegyenek részt aktív, képességeket igénylő és támogató programokon. Másrészt legyen „saját ideje” a gyermeknek, amikor egyedül lehet, saját maga tevékenykedik, különösebb szervezés nélkül. A problémás családi háttér, az egyéni problémák okozta nehézségek, viselkedési és magatartási zavarok megszüntetése, az általános normáknak megfelelő szokások kialakítása érdekében szükséges a napi - és életrend strukturálása. Ezért fontos tevékenység a szabadidő szervezése. Ugyanakkor a gyermeknek magának is kell tudnia gazdálkodni az idejével, illetve teret kell hagyni, hogy teljesen szabad ideje is legyen, amikor az alkalmazkodás, megfelelés kényszere sem jelenik meg körülötte.

- A gyermekotthonban megteremtjük a körülményeit annak, hogy a gyermek csoportban töltött idejének jelentős része játékkal, pihenéssel teljen. A gyermekotthonban és a lakókörnyezetben egyaránt legyenek elérhető

játékeszközök, játékra alkalmas terek, amiket lehetőség szerint használnak. A nevelők is bekapcsolódnak a gyermekek egyéni vagy csoportjátékába.

- Az együttlét felszabadult, kötetlen formája a közös játék, a foglalkozások, ahol ugyanakkor közvetve gyakorolhatják a csoporttagok az együttműködést, alkalmazkodást, lehetőségük van egymást mélyebben vagy más oldalról is megismerni.
- A nevelő feltárja, hogy milyen szabadidős foglalkozás részvételére motivált a gyermek (mi az, ami érdekli, ami örömet nyújt a számára, milyen területen voltak vagy vannak sikerélményei, hol válthat ki elismerést teljesítményével).
- Ösztönzi, motiválja a gyermeket a nevelő a lakókörnyezetben rendelkezésre álló aktív szabadidős tevékenységek igénybevételére: felveszi a kapcsolatot a sportegyesületekkel, klubokkal, megismeri programjaikat, tájékoztatja erről a gyermekeket, esetleg közösen megtekintik a foglalkozásokat.
- A gondozószemélyzet változatos tartalmú, témájú szervezett foglalkozásokat, klub jellegű tevékenységeket kínál fel a gyermekek számára szükségleteik és igényeik, érdeklődésük alapján. Ezek a szervezett együttlétek sok esetben kapcsolódnak a napi élettevékenységekhez – házimunkához, ház körüli munkákhoz (pl. szerelés, javítás). Azon kívül a csoportban dolgozó munkatársak egyéni érdeklődése, speciális ismeretei alapján kerülhetnek megrendezésre programok.
- A magatartási, alkalmazkodási, szabálytartási problémákkal küzdő gyermek szabadidő eltöltésének tervezésekor a gondozó előnyben részesíti a terápiás jellegű hatást kiváltó tevékenységeket (pl. úszás, lovaglás, fokozott kreativitást, intenzív együttműködést igénylő foglalkozások). Fontos, hogy megkülönböztessék a szabadidős, rekreációs és a fejlesztő célú és hatású programokat.
- A gondozószemélyzet szervezésében és kivitelezésében alkalomszerűen különféle szórakoztató rendezvényeken is részt vehet a gyermek (pl. vetélkedők, sportnap, felnőtt - gyermek mérkőzések, szilveszteri vigasság, farsangi ünnepség, diszkó, mozi). Valamint életkornak megfelelően, a meglévő bizalmi kapcsolatra építve egyéni programokra is elengedik a fiatalokat.
- A gyermek számára biztosítanak egyéb szórakoztató tevékenységeket is (pl. könyvolvasás, újságolvasás, zenehallgatás, rádióhallgatás, társasjátékok, videofilmek megtekintése, rajzolás, festés, biciklizés). Lehetővé teszik, hogy megnézze a korának megfelelő szórakoztató és ismeretterjesztő (lehetőleg megnyugtató, erőszakos eseményektől mentes) műsorokat a televízióban.
- A nevelő felméri, hogy a gyermekek milyen jellegű és tartalmú üdülésre vagy táborozásra vágnak leginkább (ajánlott a nyári szünet ideje alatt egy tábori és egy üdülési hét biztosítása). Ennek alapján megtervezi és kivitelezi/kivitelezteti a gyermekközösség szünidei üdülését (kötetlenebb, a napirendet kevésbé részletesen behatároló, improvizatívabb programok alkotják, pl. vízparti üdülés) és táborozását (előre meghatározott és tervezett,

aprólékosan előkészített tevékenységekből, foglalkozásokból épül fel, pl. sporttábor, képzőművészeti tábor). Tanulásban akadályozott gyermekek nyaraltatásánál prioritást kapjanak az önellátásra épülő, önkiszolgálást, öntevékenységet fejlesztő, fizikai aktivitást igénylő szünidei táborok.

Egészségügyi és étkeztetési szolgáltatások

A gyermekotthonba érkező gyermekek többsége fizikálisan és egészségügyileg elhanyagolt, gyakran szenvednek akut, esetenként állandósult betegségben. Ezért igyekszünk a lehető legalaposabb körütekintéssel (anamnézis, kezelőorvosa diagnózisa, zárójelentések, gyermekjóléti szolgálat egészségügyi lapja „GYSZ-4” alapján), ezeket felderíteni, kezeltetni, gyógyíttatni. A bekerülő gondozottakat az intézmény orvosa látja el.

A gyermekotthon feladatai

- Az előző orvosától a gyermek egészségügyi anyagának kikérése.
- Szükség esetén a védőnőtől az oltási könyv beszerzése.
- TAJ- kártya szülőtől, illetve előző gondozási helyről történő beszerzése.
- Átjelentés a körzetileg illetékes gyermek háziorvoshoz.
- Az újonnan elhelyezett gyermekek egészségügyi előéletével a rendelkezésünkre álló dokumentumok alapján ismerkedünk meg (zárójelentések, ambuláns lapok, gyermekjóléti szolgálat egészségügyi lapja, „GYSZ-4”)
- Gondoskodunk arról, hogy az ellátás igénybevételének kezdetekor, majd rendszeres időközönként általános orvosi (státusz) vizsgálaton vegyenek részt, az életkorhoz kötött, előírt védőoltásokat megkapják
- Valamennyi kötelező - és adott esetben ajánlott – szűrővizsgálaton megjelennek
- A gyermekek testi, érzékszervi, pszichés fejlődésében, szervezetük működésében felmerülő zavarok megjelenésekor, a betegségek tüneteinek jelentkezésekor intézkedünk a kezelés megkezdéséről. Felvesszük a kapcsolatot a gyermek háziorvosával, akinek utasításait maradéktalanul végrehajtjuk. A beteg, gyógykezelés alatt álló, kórházban ápolott gyermek gyógyulásának feltételeit és eszközeit teljes körűen biztosítjuk. Szakorvoshoz való beutalás esetén felvesszük a kapcsolatot az illetékes szakellátással, biztosítjuk a gyermek megjelenését a szakrendelésen. A szükséges kontrollvizsgálatok időpontját figyelemmel kísérjük.
- Rendszeresen szervezünk drog- és szenvedélybetegségekkel (dohányzás, alkohol, kábítószer, játékszenvedély) kapcsolatos előadásokat a felismerés, megelőzés érdekében.

Napi egészségügyi gondozási feladatok

- Fontos, hogy kizárólag felnőtt ellenőrzése mellett a gyermekek megtanulják a gyógyszerek helyes használatát.
- A tárgyi feltételek lehetővé teszik minden gyermek, fiatal számára az alapvető egészségügyi és higiéniai szokások elsajátítását, rendszeres gyakorlását. A fiatalok intimszféráját lehetőségeink szerint tiszteletben tartjuk és biztosítjuk.
- A betegségről (időpont, diagnózis, terápia) nyilvántartást vezet az otthon mind a gyermek személyi anyagában, mind a kezelési nyilvántartásban.
- A dolgozó a kezelési nyilvántartás alapján adja át az ápolási teendőket a lakóegységekben dolgozóknak.
- Szakrendelésre a lakóegységek dolgozói viszik el a gyerekeket.
- Gyógyszernapló alapján adja ki a gyógyszereket a dolgozó feltüntetve a pontos gyógyszeradagolást.
- Évente fogászati szűrésen vesznek részt a gondozottak előzetes időpont egyeztetés alapján.
- Kamasz lányoknál menstruációs napló vezetése.
- Fogamzásgátló tabletták szedésének szabályozása, napló vezetése.
- A gyermekotthon vezető irányításával folyik az egészségügyi és szexuális felvilágosító munka.
- Az intézetben lakó összes gyermek személyi higiénijának legalább heti szinten történő ellenőrzése (köldök, körmök, haj stb. tisztán tartása)
- A beteg gyermekek gondozása a lakóegységekben történik.
- Nagyon súlyos fertőző beteg esetén a gondozottak elkülönítetten kerülnek elhelyezésre.

Egészséges életmódra nevelés

Ezen korosztály új ismeretekre való nyitottságának kihasználásával megelőzhetővé válnak a serdülőkorban kialakuló szenvedélybetegségek, a kábítószer- és alkoholfüggőség, valamint elkerülhető a korai és meggondolatlan szexuális élet negatív következményei. Az egészségorientált nevelést célzó programok rendszeressége és a gyermekotthon életébe történő integrálása révén a gyermekek megismerhetik, felmérhetik és tudatosíthatják azon veszélyeket és következményeket, amelyeket a deviáns magatartási formák hordoznak, valamint aktívvá és motiválttá válnak azon megoldási módok elsajátításában, amelyek révén elkerülhetővé válnak (ismeretterjesztő előadások, programok, vetélkedők).

Az egészséges életmód alakításánál egyik legfontosabb feladat a káros szenvedélyek kialakulásának prevenciója, a már kialakult káros szokások mérséklése. Ezzel kapcsolatban folyamatos felvilágosításra és személyes példaadásra törekszünk, együttműködve az oktatási intézményekkel.

Étkeztetési szokások

- Az étrendet az lakásotthonokban dolgozó szakemberek állítják össze, figyelembe véve az idényszerűséget, vitamin – és tápanyagszükségletet, a gyermekek életkorát.
- Gyermekeink a teljes körű ellátás keretében naponta ötször, az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően étkeznek.
- A téli időszakban fokozottan figyelünk a vitamin pótlására, friss gyümölcsök, zöldségek szervezetbe való bevitelével és vitaminok szedésével.
- Ha a gyermek egészségi állapota indokolja, részére orvosi javaslatra, az orvos előírásainak megfelelő étkezési lehetőséget (diétát) biztosítunk. Az ételek összeállításánál diabetikus segítségét kérjük, aki személyre szabottan ad tanácsot az ételallergiában szenvedő gyermekek számára.

Napi életgyakorlat

A napi életgyakorlat minden téren, így a gondozás terén is a gyakorlatias időbeosztásra az idő felhasználásnak megnyugtató rutinjára épül. Ha az időfelhasználás megnyugtató rutinja hiányzik a nevelő vagy gyermekfelügyelő munkájából, akkor nem tud mintát adni a gyermekek számára, ami beépülhetne személyiségükbe, hiszen az idő az egyik legfontosabb életet strukturáló tényező. A szervezett életritmus biztonságot ad, mert előre kiszámítható. Az egyéni gondozási nevelési terv készítésekor fel kell mérni, hogy otthon mielőtt bekerült volna a gyermekotthonba, milyen napirend szerint élt a gyermek és ehhez képest meg kell tervezni, hogy mit kell fejleszteni a növendékben, hogy új realisabb a gyermekotthon életébe illeszkedő napirendje, időrutinja alakuljon ki.

Napi élet szervezése, napirend

- Viselkedészavarokkal küszködő, illetve beilleszkedési zavarokat, vagy antiszociális magatartást tanúsító, pszichoaktív szereket használó gyerekek, kamaszok nevelése során rendkívül fontos, hogy a közösségi napirend mellett, minden növendék számára egyénileg testre szabott napirend készüljön, amelyet szigorúan be kell tartatni.
- Ha a gyerekek unatkoznak, szellemi, lelki, testi energiái nincsenek lekötve, foglalkoztatva, akkor deviáns cselekedetekkel kötik le magukat. A beszabályozás azért is fontos, mert csak ez adhat ritmust életüknek, ez alakíthat ki bennük belső tartást, önfegyelmet. Az egyéni napirend felállításánál nem csak az elvárásokat kell figyelembe venni, hanem személyiségük egyéni sajátosságait, fejlettségi szintjüket is.
- A kötött elfoglaltságok mellett arra is kell valamennyi időt biztosítani, hogy egyedül, magukban is lehessenek. Ez az egyedüllét azonban az időbeosztásban strukturált legyen, nem pedig ötletszerű, parttalan.

- Előre meg kell tervezni, napi, heti, vagy ha szükséges havi bontásban a tanulás, a munka az étkezés az önkiszolgáló tevékenységek, a pszichoterápia, fejlesztőterápia, a szervezett szabadidős programok, a tv nézés, az egyéni és csoportos beszélgetések, a kimenő és családkapcsolatok, az olvasás, az egyedül lét, a játék, a sport, mozgás stb., idejét.

Napirend szorgalmi időben

6.00-6.30	Folyamatos ébresztő, tisztálkodás, reggeli, rendrakás
6.30-7.30	Folyamatos indulás az iskolába
12.00-16.00	Folyamatos érkezés az otthonba, ebéd
13.00-17.00	Kicsik pihenője, tanulás, szakkörök
17.00-18.00	Irányított tevékenység nélküli szabad levegőn való tartózkodás
18.00-20.00	Folyamatos vacsora, tisztálkodás, játék, beszélgetés, TV nézés
20.00-	Folyamatos lefekvés, életkortól függően

Napirend hétvégén, szünidőben

8.00-9.00	Ébresztő, tisztálkodás, reggeli, rendrakás
9-00-	Házimunkák, tanulás
12.00-	Ebéd
12.30-18.00	Kicsik pihenője, kimenő, olvasás, beszélgetés, játék, irányított tevékenység nélküli szabad levegőn való tartózkodás (min.1 óra) szervezett foglalkozás, kirándulás, uzsonna
18.00-20.00	Folyamatos vacsora, tisztálkodás, TV nézés, beszélgetés, játék
20.00-	Folyamatos lefekvés, életkortól függően

- Kulturális foglalkozás a lakócsoporton belül heti rendszerességgel.
- Sporttevékenységek lehetőségének biztosítása.
- Technikai, kreatív, kézműves jellegű tevékenység lakócsoporton belüli heti rendszerességgel.
- Szervezett, csoportos szabadidős tevékenység.

A különleges ellátású gyermekek körében végzett speciális feladatok

- Az integráció azért is nagyon fontos, mert az együttéléssel tényleg megtanulják egymást tolerálni és elfogadni. Nagyon fontos az is, hogy a fogyatékos gyermekeket „húzza” a nem fogyatékos gyermekanyag. Csoporttársaiktól sok jó dolgot megtanulhatnak, ami a mindennapi élettel kapcsolatos.
Bizonyos önismeretet is ad az, hogy látják a mindennapokban, hogy ép társaiktól különböznek. Például nehezebben tanulnak. A lakásotthoni munka azonban, a fogyatékosság kompenzálására lehetőséget ad, mert megmutathatják, hogy ők is értékesek valamiben. Ugyanúgy, mint egy családban, a dolgozók fokozatosan nevelik őket az önállóságra.

- A gyermekotthon egyik legfőbb feladata a normalizációs elv kiteljesítése, azaz igyekszünk olyan élethelyzetbe hozni az intézményrendszerben nevelkedő gyermekeket, hogy onnan kikerülve – akár a saját családjához költöznek, akár önálló életet kezdenek – be tudjanak illeszkedni az adott társadalmi környezetbe, meg tudjanak felelni a társadalmi elvárásoknak.
- A tanulásban akadályozott gyerekek, fiatalok integrált nevelése-gondozása során figyelembe vesszük az eltérő személyiségfejlődési sajátosságokat. A tanulásban akadályozott gyerekek, fiatalok késleltetési képessége igen gyenge, ahogy megkívánnak valamit, mindjárt meg akarják szerezni és ez sok konfliktus forrása lehet a velük együtt élő normál értelmi képességű gyerekekkel. Gyakorlással azonban az ösztön kielégítés késleltetése, a türelmesség fejleszthető náluk. Továbbá, ha nem látnak át, nem értenek egy helyzetet könnyen dühbe gurulnak, agresszívek lesznek. Belátó képességük, realitásérzékük kicsi. Szinte csak a közvetlen empirikus, gyakorlati megtapasztalást értik, a gondolkodás konkrét, még nincs, vagy fejletlen az elvont gondolkodás. Ezt a sajátosságot mindenképpen figyelembe vesszük integrált nevelésük során. A direkt szocializációs tanulásra kell helyezni a hangsúlyt, egy-egy szocializációs viselkedési forma megértésében, rögzítésében sokat segíthet, ha eljátszatjuk velük a konkrét szituációt. Fontos, hogy átéljenek helyzeteket, mivel, ha csak elmagyarázni próbáljuk meg nekik, azt úgysem fogják megérteni.
- Személyiségfejlesztésük, nevelésük-gondozásuk során sok türelemre van szükség, ugyanakkor az együttnevelés során a többi gondozottban fel kell ébreszteni irányukban a szolidaritást, a megértést.

A speciális ellátási igényű gyermekekkel kapcsolatos sajátos feladatok:

A speciális ellátási szükségletű fiatalok egyre komolyabb devianciák miatt kerülnek az ellátórendszerbe. Növekszik a már nagyon fiatalon pszichiátriai problémákkal küzdő gyermekek aránya, s egyre gyakrabban találkozunk problémás szerhasználó, vagy addikcióval küzdő fiatalokkal.

Esetükben azok a nevelési módszerek, feladatok, melyek a normál ellátási szükségletű gyermekekkel történő foglalkozás során hatékonyak lehetnek, már nem, vagy csak kis mértékben eredményeznek változást.

Nagyon fontos feladat a pszichiátriai beteg gyermekek esetében az egészségügyi szolgáltatókkal (szakorvos, Gyermekpszichiátriai Gondozó) történő együttműködés, hogy a szükséges gyógyszerelés számukra biztosítható legyen, s ily módon a nevelési hatásokra fogadóképesebbekké váljanak.

A pszichoaktív szerhasználat jelensége esetén, a tünetek súlyosságának figyelembe vételével a gyermeknek speciális segítséget próbálunk nyújtani, addiktológiai konzultációt az intézményben, azonban ha ez a típusú segítség nem segít, s a gyermek sem szomatikusan, sem egyéb szempontból nem rendeződik, úgy

tinédzser-rehabilitációs intézmény, vagy OGYSZB döntés esetén zárt intézménybe kerülését szorgalmazzuk prevenciós célzattal, megóvva a gyermeket a szerhasználó/függő életmód súlyos következményeitől.

Munkatársaink – pszichológus és pszichopedagógus nevelő bevonásával – személyre szabott módszereket igyekeznek alkalmazni. Építenek az élménypedagógiai módszerekre, a közösen átélt programok megtartó, gyógyító hatására, valamint a segítség szakmai alapelveire. Komoly lehetőséget látunk a sportprogramok terápiás és alternatívát nyújtó hatásában, ennek érdekében bérleti szerződést kötöttünk a település sportlétesítményének használatára, s rekreációs szervező kollégáink folyamatos sport programokat biztosítanak a gyermekeknek.

Esetkezelő szolgáltatások

Engedély nélküli eltávozás a gyermekotthonból

Feladatunk az engedély nélkül eltávozott, vagy engedélyezett távollétról a megadott időben vissza nem érkező gyermek felkutatása, a gyermek tartózkodási helyének ismertetése, az együttműködés megvalósítása az illetékes szervekkel, személyekkel, a gyermek gondozási helyére történő visszakerüléséről való gondoskodás, valamint a szökés okainak kiderítése és ezáltal a későbbi hasonló események prevenciója.

Teendők az engedély nélküli eltávozás, illetve a gyermek eltűnésének, szökésének észlelésekor:

1. Intézményi társak megkérdezése, esetlegesen tudnak-e a gyermek hollétéről.
2. Személyes felkutatás a gyermek feltételezhető, vagy ismert előfordulási helyein.
3. Mentőszolgálatnál, egészségügyi intézményeknél, a gondozott gyermekkel kapcsolatban lévő intézményeknél tájékozódás.
4. Rendőrség felé körözés elrendelésének kérése, eltűnés bejelentése a rendszeres gyógyszeres kezelés alatt álló, a betegsége, a fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni képtelen, a 14 év alatti gyermek esetén haladéktalanul, egyéb esetben 24 órán belül, amely bejelentés tartalmazza az alábbiakat:
 - a gondozott gyermek személyes adatai
 - a gondozott gyermek gyámhatóság határozatban megállapított tartózkodási helye,
 - a gondozott gyermek eltűnésének pontos ideje (év, hó, nap, óra, perc)
 - a gondozott gyermek személyleírása: magasság, alkat, haja színe, fejforma, szeme színe, füle, orra, szája, fogazata, álla, nyaka, felső végtagjai, alsó végtagjai,
 - a gondozott gyermek egyéb azonosításra alkalmas különös ismertetőjele,
 - ruházata,

- eltűnés körülményeinek leírása,
 - a gondozott gyermek rövid jellemzése,
 - ismert kapcsolatai, rokonai, barátai (név, cím, rokoni fok),
 - bejelentést tevő neve
5. Gyermekvédelmi gyám értesítése.
 6. Kapcsolattartásra jogosult személyek - szülők, családtagok – haladéktalan tájékoztatása.
 7. További illetékes személyek, intézmények – szükség szerinti - értesítése a gyermek szökéséről - alapellátás esetmenedzsere, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, oktatási-nevelési intézmény, pártfogó felügyelő.
 8. Folyamatos kapcsolattartás az érintett személyekkel, intézményekkel.

A gyermek megtalálása esetén a következő feladatokat kell elvégezni:

1. A gyermek intézménybe történő visszaszállításának megszervezése: a szakmai vezető szervezi meg a gyermek megfelelő járművel, kísérő kollégával történő visszaszállítását.
2. Rendőrség felé körözés visszavonásának kérése, a gyermek megkerülésének bejelentése, amely tartalmazza az alábbiakat:
 - a beküldő intézmény neve és címe
 - az illetékes rendőrkapitányság neve és címe
 - a gondozott gyermek személyes adatai
 - a szökött gyermek visszakerülésének pontos ideje (év, hó, nap, óra, perc)
 - a szökött gyermek visszakerülésének körülménye (önként visszatért, ki hozta vissza)
 - a körözés (keresés) megszüntetésének kérése
 - visszavonást tevő neve.
3. További illetékes személyek, intézmények értesítése a gyermek megkerüléséről - a gyermek gyermekvédelmi gyámja, a kapcsolattartásra jogosult személyek (szülők, családtagok), alapellátás esetmenedzsere, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, oktatási-nevelési intézmény, pártfogó felügyelő.
4. A gyermekkel a gyermekvédelmi gyámja bevonásával folytatott egyéni beszélgetés keretében fel kell tární az engedély nélküli eltávózá okát és körülményeit, valamint az eltávózá alatt vele történtekeket, tartózkodási helyét, megélhetése forrásait. A beszélgetés megtörténtét és tartalmának lényegét írásban dokumentálni kell, és a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.
5. A jegyzőkönyv a következőket tartalmazza:
 - eltűnésének körülményeit
 - eltűnésének idejét,
 - visszakerülésének idejét,
 - távolléte alatti körülményeket (étkezés, lakhatás, kapcsolattartás másokkal, stb.)

- távolléte alatt történt-e sérelmére bűncselekmény
 - távolléte alatt követett-e törvénybe ütköző dolgot
 - megállapodás a gondozott gyermekkel.
6. A gyermekotthon házi gyermekorvosa szükség esetén vizsgálja a gyermeket, szükség esetén szakorvosi vizsgálatról intézkedik.
7. A gyermek viselkedésének, magatartásának fokozottabb figyelemmel kísérése.

Intézményen belüli agresszió megelőzése és kezelése

Az intézményen belül a gyermekközösség tagjai között fellépő agresszió különféle formáit meg kell előzni, mérsékelni, ki kell küszöbölni. Ennek érdekében bevált eljárásokat, jó gyakorlatokat honosít meg a gyermekotthon. A sikeres bevezetés érdekében tudatosítja a személyzetben és gyermekközösségben ennek jelentőségét. Az agresszív viselkedés előfordulásának csökkentése, alternatív konfliktuskezelési módok tanítása.

- A felnőtt, mint pozitív modell /mindenkor, minden helyzetben/. Minden nevelő, tanár és a fiatallal dolgozó szakember saját konfliktuskezelő módszereit fejleszti és gyakorolja, mindenfajta tevékenység és megnyilvánulása alkalmával.
- Szociális készségek és empátia fejlesztése csoportfeladatokban.
- Együttműködést igénylő helyzetek kialakítása – korrepetálás, önálló csoportfeladatok megoldásában pl. dekoráció, csoport át- és berendezése.
- Rendszeres csoportos fejlesztés – adott esetre aktualizálva vagy kitalált témában.
- Konfliktus kezelési kultúra fejlesztése erkölcsi normák és szabályok közvetítésével.
- A mindennapi konfliktusok kezelésekor törekedjünk a kiegyensúlyozott, mindkét fél számára kialakuló konszenzusra.
- Csökkentjük a versengést a közös érdekek mentén való gondolkodással - fontos, hogy minden megbeszélésen közös nevezőre juttassuk el a csoport minden tagját.
- Konfliktus esetén alkalmazzuk a helyreállító (resztoratív) igazságszolgáltató módszert.
- Közösségépítés a mindennapok minden területén: az együtt élő csoport közösséggé formálása, a csoporton belüli együttműködés növelése az egymás iránti empátia fejlődése érdekében a mindennapi feladatok és munkák segítségével.
- Közösségépítő játékok alkalmazása, közös feladatokon keresztül, közös sikerek biztosításával. /Szabadidős tevékenységeken keresztül, házon belüli és kívüli fellépések alkalmával is használjuk ezeket az építő alkalmakat./

- Nem agresszív viselkedés jutalmazása, figyeljünk a nem agresszív megoldásokra, és minden esetben pozitívan erősítsük meg.
- Az agresszió hátterében munkáló feszültségek más módokon való levezetésének biztosítására: relaxációs módszerek, sport, művészet és kreatív tevékenységek (színház, drámajáték).
- Átlátható szabályokat kell alkotni - az agresszió következményeiről és annak elkerülésének lehetőségeiről. Hangsúlyos a következetes betartás és betartatás mindenki részéről.
- Ha a nem kívánt agressziót büntetjük, ezt össze kell kapcsolnunk minden esetben a megfelelő megoldás ismertetésével. Elemezhetjük az esetet négy szemközt, illetve ha mindenkit érint, csoportmegbeszélésen beszéljük meg - eredményesebb lehet a következő, nem kívánatos megnyilvánulások megelőzésére.

Iskolakerülés megelőzése, kezelése

Az iskolakerülések hátterében sokszor iskolai kudarcok, tanulási nehézségek állnak. A gyermekek az iskola verseny- és teljesítmény centrikus légkörében állandó tanulmányi nehézségekkel küszködnek, mivel a traumák okozta lelki terhek miatt kisebb a teljesítőképességük a normál családban élőkéhez képest.

Az iskolakerülés lehet kudarcakerülés is. A rossz jegyek gyakran együtt járnak azzal, hogy a tanuló a tanárokkal személyes konfliktusba keveredik, az osztálytársai „kinézik”, perifériára kerül, esetleg bűnbakká válik. Sokat segíthet a probléma kezelésében a tanárokkal való rendszeres és jó kapcsolat kiépítése, együttműködésük elnyerése. Segíthet egy-egy tantárgyból korrepetitor fogadása, rendszeres korrepetálás, foglalkozás. Amennyiben iskolában a növendék helyzete ellehetetlenül segíthet egy iskolaváltás, más alternatív iskolatípus megtalálása, ahol jobban tolerálják a problémás gyerekeket. Átmenetileg egy fél évig a magántanulói státusz is segíthet, azonban hosszú távon nem célszerű, ugyanis így a szükséges szocializációt nem biztosítjuk teljeskörűen a gyermek számára. Ha a gyermek állapotában nem tudunk elérni javulást, sőt a tanulási zavarok súlyosbodnak és viselkedési zavarok is fellépnek, felvetődik a gondozási hely módosítás, speciális ellátás bevezetése. Ilyen esetben a gyermekvédelmi gyámmal való egyetértés esetén a gyermekotthon-vezető indítványozza a szakértői bizottság felé a gyermek gondozási helyének megváltoztatását.

Újonnan érkező, vagy kiszolgáltatottabb gyermekek és fiatalok kihasználásának, megalázásának elkerülése, visszaszorítása érdekében alkalmazott módszerek

A kisebb gyerekeknek a nagyobb gyerekek által való kiszolgáltatottságának bántalmazásának több fajtája létezik. A verésen a kényszerítésen túl, a zsebpénz elvétele, saját használati tárgyainak elvétele, esetleg bűncselekményre való felhasználás.

A nevelőknek, gondozóknak kötelessége figyelni ezekre a jelenségekre, törekedni kell ezek visszaszorítására, felszámolására.

A kisebbet sokszor megfélemlítik és nem is meri a felnőtteknek mondani, hogy a nagyok bántalmazták. Azonban ez is felderíthető és észrevehető, hiszen a bántalmazásnak számtalan jele lehet és ha a nevelő, gyerekefelügyelő megfelelően jelen vannak a gyerekközösségben, megfelelő személyes kapcsolatokat alakítanak ki a gyerekekkel, különböző jelekből könnyen felismerhető. Ilyen lehet például az, ha a kisebbek feltűnő módon a felnőtt közelségét, biztonságát keresik. Valamint az is gyanús lehet, ha a kisebb gyermek túlzottan próbál a nagyobb gyermek kedvébe járni.

A gyerekek gyakran küzdenek indulatkezelési problémákkal, ezért agresszív szadisztikus hajlamaikat, más téren kell velük levezettetni. Ilyen például a sport, kirándulás, játék. Fontos, hogy ezek a gyerekek megfelelő pszichoterápiában is részesüljenek. Felderítjük, hogy a nagyobb gyerek bántalmazza a kisebbet, akkor nagyon fontos eszközök, hogy az egész csoportgyűlésen az összes gyerekkel a problémát megbeszéljük. Az eltitkolt, el nem fogadott cselekmények váljanak nyílttá, fontos a bántalmazott, bántalmazó szembesítése.

El kell érni a bocsánatkérést, megbocsátást, kibékülést. A bántalmazott gyermek ne kapjon tettéért megtorló büntetést. Inkább a konfliktusba került gyerek közötti viszony rendezésére, emberivé tételére kell törekedni. Olyan is előfordul, hogy kisebb gyerek kárt okoz nagyobb gyereknek és ezt a nagyobb megtorolja, kártalanítás címén a kisebb gyerekek pénzét elveszi. Ez az önbíráskodás, amit szintén nem szabad megengedni. Arra kell nevelni a gyerekeket, hogy ha neki kárt okoztak, akkor szóljon a felnőttnek és akkor felnőtt segítségével lehet a kár megtérítését rendezni. Így elkerülhető az önbíráskodás és a kár is megtérülhet.

Addiktológiai és drogprevenció ismeretek

A fiatalok között egyre komolyabb problémát jelentenek a pszichoaktív szerekkel való visszaélések. Gyermekotthonunk növendékei is az erősen veszélyeztetett csoporthoz tartoznak.

A RÉV Drogambulancia a Nemzeti Drogstratégia szellemében egy komplex egészségfejlesztési és drogmegelőzési programot dolgozott ki, amely vállalja az önkéntességen alapuló foglalkozást azokkal a fiatalokkal, akik valamilyen módon kapcsolatba kerültek valamilyen tudatmódosító szerrel. Minden évben előadást tartanak intézményünkben. Fontosnak tartják, hogy a nevelők tudjanak kommunikálni egymással és a vezetéssel. A nevelőkre-gondozókra azért helyeznek nagy hangsúlyt, mert úgy gondolják, hogy elsősorban a nevelési munkához team munkára van szükség, amelyben mindenkinek a véleménye és világlátása egyformán fontos. Másodlagos haszna a képzésnek az is, hogy ez értékmutató lehet a diákközösségek számára is.

Bűnmegelőzési ismeretek

A szervezett bűnözés és módszereinek megismerése fontos mind a növendékeink, mind munkatársaink számára. Az emberkereskedelem és a kábítószer terjesztés területén különösen veszélyeztetettek gyermekeink. A kábítószerre való rászoktatás, a terjesztésbe való beépítés módszereinek ismerete, mind nagyon fontos lehet. Ezért a rendőrség bűnmegelőzési szakemberei évente ismeretterjesztő előadásokkal keresik fel gyermekotthonunkat. Ezek az alkalmak minden nagyon sok új információt, segítséget adnak a munkatársak és a gyermekek részére is.

13. Jutalmazás, büntetés

A jutalmazás és elmarasztalás elvei:

A mindennapi munkánk során fejlesztjük a gondozott gyermekek, fiatalok értékelés iránti érzékenységét. Törekszünk arra, hogy a gondozottak érzékennyé váljanak a nonverbális megerősítésre, vagy elmarasztalásra.

A házirendünk tartalmazza a jutalmazás rendszerének elemeit és a büntetések alapvető formáit is.

A gondozott gyermek egyéni különbözőségeit figyelembe véve minden sikeres teljesítményt meg kell erősíteni.

Elveink:

- A jutalmazás fokozatait a gondozottak bevonásával alakítjuk ki.
- A jutalmazásoknak következetesnek kell lenniük.
- A jutalmazás során kerülni kell a kivételezést.
- A jutalmazás - ha fennállnak a feltételei, - lehet kollektív.
- Folyamatosan visszajelzést adunk, tehát jutalmazunk, büntetünk, nem csak szavainkkal, hanem metakommunikáció útján is.
- Mind a jutalmazások, mind a büntetések gyakorlatában a következetességre, s a közvetlenségre törekszünk intézményünk. Elengedhetetlen, hogy valóban kövesse elmarasztalás a kioltani kívánt viselkedést, a megerősítésre szánt magatartást is jutalmazzuk, főleg, hogyha előzetesen ebben megegyeztünk a gyermekkel.
- Minden helyzetben közvetlen az adekvát, vagy inadekvát tetteket követi jutalom vagy büntetés, amely nem mutat mennyiségi, minőségi értelemben véve jelentős különbségeket a gyermekotthoni csoportok között, mivel az megzavarná a gyermekek értékrendjét, érthetatlenné válna számukra, hogy miért vannak eltérőképpen értékelve a különböző kortársak.
- Amennyiben egy gyermek bizalmi kapcsolatot épít ki a felnőttekkel szemben, és tisztázottak az egymással szemben támasztott elvárások, lehetőségek, akkor a gyermekben kialakul egy egészséges megfelelési vágy. A nevelő, gyermekfelügyelő ennek fényében értékeli a gyermeket

szóban, mely fontos emocionális hatása révén hatékonyabb, mint a tárgyi jutalom, vagy különböző büntetési formák.

- A gyermekotthonunkban semmilyen formában nem alkalmaznak a dolgozók sem fizikai kényszert, sem fizikai büntetést. Helytelen viselkedésformák esetében meg lehet kérni a gyermeket, hogy gondolkozzon el viselkedésén, – mindig a viselkedést minősítjük –, higgadjon le.
- A pozitív megerősítéseket több személy jelenlétében alkalmazzuk, így azok mintaként is szolgálhatnak, az elmarasztalásokat, főleg egy verbális agresszióval társuló helyzetben, érdemes négy szemközti helyzetben tisztázni.
- A gyerekeknek biztosítjuk a nem megfelelő cselekedetek jóvátételét, későbbiekben a lezárt eseteket nem emlegetjük fel. Sokszor tisztázásra szorul, hogy melyik tett, miért nem helyénvaló, kiket érint, kire miként hat, s így érthetőbbé válhat, hogy miért marasztaljuk el.
- Jutalmazhatjuk a gyermeket az előre kialakított szabadidős programokon felül további lehetőségek felvetésével, megvalósításával. A bizalmunk jutalom értékű lehet, hogyha megbízzuk a gyermeket önállóságot igénylő feladatokkal, s amennyiben ezekben a helyzetekben az elvárások szerint cselekszik, akkor a továbbiakban is lehetőséget kap erre.
- Amennyiben valamelyik gondozott elfogadhatatlan magatartást tanúsít, a rendet megbontja, illetve kötelességeit nem teljesíti, másokkal szemben agresszíven viselkedik büntetésben részesülhet.
- A fegyelmi vétség kivizsgálása elsősorban a nevelő feladata, melyhez segítséget nyújt az ott dolgozó gyermekfelügyelő is.
- Súlyosabb esetekben a gyermekotthon vezetője vizsgálja ki az ügyeket. Az ő feladatuk is egyben a büntetés kiszabása, amely nem kötelező, hanem mint lehetőség merül fel.
- Minden súlyosabb magatartás problémánál az eset súlyosságától függően feljegyzést, illetve jegyzőkönyvet kell felvenni, ami bekerül a gondozott személyi anyagába.
- Első esetben ne büntetést adjunk, hanem egy lelki beszélgetéssel hassunk a rendbontóra.
- Amennyiben elfogadhatatlan cselekedetei visszatérők, úgy sor kerülhet a büntetés adására is. A büntetés időben ne váljon le nagyon a cselekményről, lehetőleg közvetlenül kövesse azt. A büntetés nagyságát tekintve azt szükséges mérlegelni, hogy milyen büntetésforma az, amelyik az adott növendék számára az adott cselekményt tekintve se túl erős, se túl enyhe.
- A büntetés nem lehet öncélú, nem lehet kollektív, nem lehet megszégyenítő, nem sértheti a növendék alapvető emberi jogait. Ezért nem alkalmazható testi fenyítés, lelki megalázás, kulturális és sport tevékenységtől való eltiltás.

- Lehetőséget kell biztosítani a növendéknek, hogy a részére kiszabott büntetést valamilyen önként vállalt jóvátétellel kiváltsa. A jóvátétel lehet valamilyen a közösségért, vagy valamelyik társáért végzett önkéntes munka, jó cselekedet.
- Kimenő idő korlátozása.
- Jutalommegvonás.
- Közösségi rendezvényekből való kizárás.

14. A gyermekotthon kapcsolatrendszere

Gyermekotthonaink széleskörű kapcsolatokkal rendelkeznek. Nevelési céljaink megvalósítását is csak így érhetjük el, hiszen hiába modelláljuk falaink között a társadalmat, a valósággal történő találkozásokat, a tapasztalati úton szerzett ismereteket semmi sem pótolhatja.

Szakedolgozóink és rajtuk keresztül gyermekeink is nyitottak minden új és jó kezdeményezésre, ezek megvalósítására külső kapcsolatok révén van lehetőség. E tényezők motiválták azt a törekvést, melynek eredményeképpen országos, megyei és városi intézményekkel, társadalmi szervezetekkel kerültünk kapcsolatba, vagy lettünk tagszervezetei.

Gyermekotthonunk képviseli intézményünket a Magyar Speciális Olimpiai Szövetségben, melynek keretében sok sportágban nyílik lehetőség a versenyszerű sportolásra. Az „Értük-Velük Egyesület” tagjainak sorában is megtalálhatóak vagyunk, ahol sportolásra, kulturális találkozókon való részvételre nyílik lehetőség.

A Mécses Alapítvány az intézményünkben elhelyezett gyermekek érdekeit szolgálja. A megyében élő, hátrányos helyzetű gyermekek körülményeinek javítására jött létre az „Ilyenek vagyunk” Alapítvány, melynek kuratóriumában is képviseltetve vagyunk. Részt veszünk az alapítvány rendezvényein. A város sport és művelődési létesítményeivel, intézményeivel, iskoláival jó kapcsolatot alakítottunk ki az évek során.

A felsorolt szervezetek, intézmények rendezvényei során gyermekeink találkozhatnak hasonló sorsú társaikkal, összemérhetik velük tudásukat, erejüket.

E kapcsolatok révén barátságok szövődnek, a látókör szélesedik mely elősegíti a társadalmi integrálódást.

Célunk a meglévő kapcsolataink további ápolása, új, értékes kapcsolatok létesítése, valamint aktív közreműködés, kezdeményezés a fenti szervezetekben ránk bízott gyermekek érdekében.

A gyermekotthon és az alapellátás együttműködése

A gondozási hely szakemberei az illetékes alapellátás esetmenedzserével folyamatos és együttműködő munkakapcsolatot építenek ki, összehangolt koncepció és cselekvés (munkamegosztás) alapján, egyeztetett célokat és módszereket követve, a segítő feladatokat megosztva, egymás tevékenységét kiegészítve végzik a család támogatását.

Célunk, hogy a segítő szakemberek egyeztetett, egységes koncepciója mentén történjen a család gondozása. Hatékony családgondozással törekszenek a családot ismét alkalmassá tenni a gyermek nevelésére.

- A gyermekvédelmi gyámnak, nevelőnek és a gyermekjóléti központ esetmenedzserének személyes kapcsolatfelvételére első alkalommal az elhelyezési értekezleten kerül sor.
- A gyermekotthon vezetője a gyermek befogadásáról haladéktalanul értesíti az illetékes alapellátást.
- A gyermekjóléti központ esetmenedzsere nevelésbe vétel során rendszeresen kapcsolatot tart telefonon vagy személyesen a gondozási hellyel.
- A gyermek nevelője minden olyan esetben, amikor a gyermek ellátását érintő lényeges kérdésben (gondozási forma, gyám személye, gondozási hely, kapcsolattartási szabályozás stb.) változtatást kezdeményez, előzetesen írásban tájékoztatja a gyermekjóléti központot az adott kérdésben (pl. kapcsolattartási szabályozás) és vele egyeztet.
- A gyermekotthon vezetője a gyermek gondozásának megszűnéséről értesíti a gyermekjóléti központot.

A gyermekvédelmi gyám, és a gondozási hely együttműködése

A gyermek gyermekvédelmi gyámja, a gyermek ellátásában közreműködő szakemberekkel összehangolt együttes tevékenységgel segíti elő a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervének megvalósulását, a gyermek hazagondozását.

- Az egyéni gondozási-nevelési terv kidolgozásában szükség szerint a gyermekvédelmi gyám is részt vesz, valamint a végrehajtásban közreműködik. Tanácsaival segíti a terv elkészítését és teljesítését.
- A gyám a gyermeket és a nevelőt szükség szerint, de legalább kéthetente felkeresi a gondozási helyen.
- A gyám és a gondozó az egyéni elhelyezési tervben feltüntetett ellátási (oktatási, gondozási, nevelési, fejlesztési, családgondozási) feladatokról megbeszélést folytat.
- A gyám és a nevelő a gyermek sorsát érintő lényeges döntések meghozatala előtt szükség szerint konzultál egymással.

Egyéb intézményekkel, hatóságokkal való együttműködés

Az intézményt külső kapcsolataiban elsősorban az intézmény-vezető, illetve az intézményvezető megbízásával a gyermekotthon-vezető képviseli. A különböző típusú feladatok végzése során a dolgozók munkaköri leírásuknak megfelelő mértékben és felelősséggel tartják a kapcsolatot az egyes intézményekkel.

Kapcsolataink:

Szakmai kapcsolatok:

1. Intézmény vezetés

2. Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság
3. Gyámhatóságok
4. Nevelési Tanácsadó
5. Vas Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
6. Alapellátás
7. Vas megyei gyermekotthonok
8. Központi elhelyezést biztosító gyermekotthonok

A gyermekvédelmi rendszer minden egyes tagjával próbálunk pozitív, kölcsönös segítő kapcsolatot kialakítani. Szem előtt kell tartanunk, hogy a cél minden esetben egy jól funkcionáló munkakapcsolat kell, hogy legyen!

Egészségügyi szolgáltatókkal való kapcsolatok:

- Egészségügyi intézmények
- NNK
- Házi orvosok
- Szakrendelések
- Vas megyei Gyermek és Ifjúságpszichiátria ambulancia

A gondozott gyermekek egészségügyi állapotát a gyermekotthon dolgozói kísérik figyelemmel. Iskoláskorú gyermekeink egészségi állapotát a körzetileg illetékes gyermekorvos és védőnő rendszeresen ellenőrzi. A szükséges védőoltásokat ő biztosítja.

Naprakészen vezeti a gyermekek egészségügyi dokumentációját, a szakrendeléseken és kontrollokon kapott leleteket minden esetben bemutatjuk neki.

Oktatási-nevelési intézmények:

- Óvodák
- Általános iskolák
- Középiskolák
- Gyakorlati helyek

Az iskolákkal fontos a lehetőség szerinti napi kapcsolat fenntartása. Lehetőség szerint megjelenünk minden iskolai rendezvényen, nyílt órákon, ünnepségeken és a szülői értekezleteken is.

Az osztályfőnökökkel általában heti kapcsolattartás a jellemző, de ha bármilyen kirívó eset történik, vagy ha a gyerek nem megy be az iskolába, rögtön jeleznek felénk az osztályfőnökök. A tanulók egy része szakiskolába jár. Az elméleti képzés itt gyakorlati helyen történő oktatással is kiegészül, így indokolt a kapcsolattartás a gyakorlatvezetőkkel is.

Helyi önkormányzat, kőszegi intézmények

Igazságügyi és büntetés-végrehajtási intézmények:

- Rendőrkapitányságok
- Bíróságok
- Speciális intézetek
- Pártfogó felügyelői hálózat

A rendőrséggel, azon belül is a kőszegi rendőrkapitánysággal szinte napi kapcsolatban állunk.

A pártfogói hálózattal, személy szerint a pártfogóval kölcsönösen jó a munkakapcsolatunk. AZ érintett gyerekeknek általában ugyanaz a személy van kijelölve, mert területi illetékesség szerint ugyanaz a pártfogó foglalkozik a gyerekekkel.

15. Kapcsolattartás a családdal

A gyermek és a szülő (más hozzátartozó) kapcsolattartásának módját a gyermekotthon házirendjének és napirendjének a gyámhatósági határozatban foglaltaknak a figyelembevételével a gyermekotthon vezető engedélyezi a gyermekvédelmi gyám hozzájárulásával.

A kapcsolattartás formái:

- Folyamatos és időszakos kapcsolattartás
- Levelezés
- Telefonkapcsolat
- Ajándék- csomag küldés/ fogadás
- Email

Gyermekotthonban a gyermekek szülőket, családtagot, látogatót fogadhatnak látogatási időben, kultúrált formában és zavartalan körülmények között.

Látogatás rendje: Vasárnap délelőtt 9-11 óráig vagy vasárnap délután 14-17 óráig.

Közös programok szervezéséről a szülőt előzetesen tájékoztatjuk, az ilyenkor elmaradt látogatás pótlására lehetőséget biztosítunk.

16. A minőségbiztosítás elemei

A gyermekotthonban dolgozó munkatársak alkalmasságát felvételi beszélgetés keretében az intézmény vezetése (intézményvezető, gyermekotthon vezető) vizsgálja. Az alkalmasság kritériumai: előírt szakmai végzettség, egészségügyi státusz, pszichés és személyiség állapot, motivációs vizsgálat.

A felvételi beszélgetésen felkérésre részt vehet az intézmény pszichológusa is.

A gyermekotthon dolgozói szakképzett munkatársak, akik a rájuk váró feladatokra önképzéssel, helyi vagy akkreditált képzéssel készültek (készülnek).

Emellett időnként szupervíziós, csoportos szupervíziós foglalkozásokon, 2 hetente esetmegbeszéléseken, évente belső képzéseken fejlesztik tudásukat. Az esetmegbeszéléseken a gyermekotthon szakmai munkakörben lévő munkatársai vesznek részt. Az esetmegbeszélés az intézményvezető, vagy/és a gyermekotthon vezetője vezeti.

Az ülésen a gyermekekkel kapcsolatos helyzet értelmezése, terápiás lehetőségek áttekintése, teendők megbeszélése, közös konszenzusos fellépés kidolgozása a feladat.

A dolgozók részt vesznek a jogszabályban előírt pedagógus és szociális továbbképzésben is.

A gyermekotthonban dolgozó nevelő, gyermekfelügyelők és a gyermekvédelmi - asszisztens rendelkeznek munkaköri leírással, valamint olyan mentalitással, gyermekszeretettel, hogy képesek ellátni a rájuk bízott gyermekek gondozását, nevelését, oktatását.

17. Szakmaetikai kérdések

Etikai kérdések iránymutatásaként a mindenkori szociális munka etikai kódexét alkalmazzuk.

Ezen túl a munkavégzés során a következő szakmaetikai előírásokat, ajánlásokat be kell tartani:

- A gyermekotthon dolgozóinak és a gyermekeknek az egymáshoz való viszonya a személyiség tiszteletére épül. Elvárja a kölcsönös tapintatot, megértést és ésszerű határokig a toleranciát.
- A gyermekotthonban tevékenykedők munkájukat csak az elhelyezett gyermekek és munkatársaik jogainak és érdekeinek messzemenő figyelembevételével végezhetik.
- A-gyermekotthon dolgozója munkájáért a gyermektől, annak képviselőjétől, szülőjétől pénzt, vagy egyéb ellenszolgáltatást nem fogadhat el.
- A munkatársak tevékenységüket a munkaköri leírásban rögzítettek alapján, az intézmény munkarendje, szabályzatai szerint kötelesek végezni.
- A gyermekotthon dolgozóit a gyermek és hozzátartozója egészségi állapotával, családi, vagyoni vagy egyéb körülményeivel kapcsolatban tudomásukra jutott adat, információ vonatkozásában titoktartási kötelezettség terheli, függetlenül attól, hogy ezeket milyen módon ismerték meg.
- A kollégák a tudomásukra jutott, szakmai munkával kapcsolatos információkat csak az ügyben érdekelt munkatársakkal, vagy szakmai partnerekkel oszthatják meg. A titoktartási kötelezettség vonatkozásában kivételt képez, ha jogszabály tájékoztatási kötelezettséget ír elő.
- Bármilyen szakmai véleményalkotás, nyilatkozat megtételekor minden esetben tekintettel kell lenni a hivatali titoktartásra vonatkozó rendelkezésekre

(jogsabályi rendelkezések, SZMSZ), valamint az intézmény jó hírnevére és az intézménnyel kapcsolatban álló gyermekek, szülők érdekeire.

- Nyilvános internetes oldalakra sem az intézménnyel, sem a gyermekekkel, sem a munkatársakkal kapcsolatos véleményt nem lehet feltenni. Ennek megsértése fegyelmi felelősséggel jár.

18. Dokumentáció

A gyermekotthonban a következő dokumentációk vezetése kötelező:

- Eseménynapló: napi információk, cselekmények, események pontos leírása. Tájékoztató a csoport életéről. A mindenkori szolgálatban levő dolgozó vezeti, a történeteket rögzíti, munkaideje végén lezárja és aláírja.
- Regisztrációs (létszám) napló, mely tartalmazza a gyermekek nevét, státuszát, a bekerülés időpontját (honnan) ill. a távozás helyét (hová) és időpontját. A létszámnapló napi szinten vezetett dokumentum, amely tartalmazza az ellátott gyermekek névsorát, a hiányzó gyermekek neveit, valamint a hiányzás okát is. (engedély nélkül, vagy engedéllyel való távozás, kapcsolattartás, kórházi, terápiás kezelés stb.)
- Egyéni dosszié (iratgyűjtő), mely tartalmazza a gyermek személyes adatait, okmányait, állapotával, helyzetével kapcsolatos összes iratanyagot. Része a nevelői jellemzés, mely a bekerülés kori, majd az eltávozáskor készülő helyzetelemzést foglalja magába.
- Egyéni gondozási-nevelési terv: nevelésbe vétel esetén a gyermek gondozásával-nevelésével kapcsolatos célokat és konkrét feladatokat tartalmazza.
- Zsebpénz-nyilvántartólap, melyben nyomon lehet követni a gyermek zsebpénzének folyósítását, aktuális egyenlegét, az átvétel regisztrálását.
- Munkaterv, mely minden évben havonként kidolgozva jeleníti meg a legfontosabb folyamatos és aktuális feladatainkat, tárgyi és személyi feltételeinket, nevelő és oktató munkánkat, munkafoglalkozásainkat, intézménylátogatásokat, kulturális, szabadidős és sportprogramjainkat és a továbbképzéseket
- Kapcsolattartási napló, ami az ellátásban részesülők és hozzátartozóik kapcsolattartásának dokumentálására szolgál

19. Személyes és közösségi érdekek képviselete

A nevelésbe vett gyermek és fiatal koruknál és helyzetüknél fogva kiszolgáltatottabbak. Ezért hangsúlyos a jogaik biztosítása, érdekeik képviselete. A szakemberek felelőssége, hogy a gyermek ismerjék jogaikat és kötelezettségeiket, hogy megtanuljanak élni velük, valamint aktívan képviselniük kell a gondozásban élő gyermek érdekét. Emellett elő kell segíteni az önképviselet, véleménynyilvánítás és érdekképviselet elsajátítását, gyakorlását.

Megfelelő formában ki kell építeni a gyermek véleménynyilvánításának fórumait. Ezek konkrét megjelenítése a házirendben történik.

A gyermek saját gondozásával, nevelésével kapcsolatos szempontjait, véleményét, elképzeléseit a nevelő, gyermekvédelmi gyám a döntések meghozatalánál minden kérdésben közvetlenül meghallgatja.

Biztosítani kell, hogy minden olyan esetben, amikor indokolt (az életkora és egészségi állapota lehetővé teszi), továbbá amikor a gyermek vagy a gyámhivatal kifejezetten kéri, a gyermek jelen lehessen az évenkénti rendes vagy soron kívüli felülvizsgálatai tárgyaláson.

A gyámhatóság képviselője a felülvizsgálati tárgyaláson meghallgatja a gyermeket, amennyiben életkora miatt akadályba ütközik az önálló véleménynyilvánítása, e jogának érvényesítésében a gyermekvédelmi gyám jár el.

Felnőtt segítséggel minden gyermek szerepet kap a gyermekönkormányzat létrehozásában, a képviselők megválasztásában: a tisztségviselők jelölésében, kiválasztásában, megszavazásában. A gyermekönkormányzat munkáját a gyermekek által felkért felnőtt személy segíti.

A gyermekönkormányzat véleményét, javaslatait a gyermekotthon vezető figyelembe veszi a döntések előkészítése során és meghozatalánál.

A nevelő lehetővé teszi a gyermek-önkormányzati képviselők számára, hogy a csoport körében is tájékoztatást nyújthassanak arról, milyen formában fordulhatnak a gyermekönkormányzathoz segítségért a gyermekek, hogyan kérhetik érdekeik képviselését, sérelmeik orvoslását.

Minden fontos információt megadva a nevelő tájékoztatja a gyermekeket az intézmény érdekképviselői fórumának fennállásáról, feladat- és hatásköréről, különös tekintettel tagjainak köréről.

A nevelő biztosítja, hogy a gyermek (és hozzátartozói) a gyermekjogi képviselő személyét és a vele való kapcsolat felvételének módját megismerhessék: a gyermek számára rendelkezésre bocsátja a gyermekjogi képviselő nevét, telefonszámát, fogadóóráinak helyét és időpontját, és informálja a tevékenységéről.

Gyermekönkormányzat

A Gyermekönkormányzat célja hármas; érdekképviselőt ellátó, a gyermekotthon életével kapcsolatban vélemény-nyilvánító, programszervező-segítő és a gondozottak közötti konfliktus ügyekben állásfoglaló, békítető. Hatékonyan fellép az agresszív megnyilvánulásokkal, bántalmazással szemben, védelmezi a gyengébbeket.

A gyermekönkormányzat – az intézményvezető véleményének kikérésével – dönt saját működéséről. Szervezeti és működési szabályzatát a választó gyermekközösség fogadja el, és az intézményvezető hagyja jóvá.

A gyermekönkormányzat véleményt nyilváníthat az intézmény vezetőjénél a bentlakásos gyermekintézmény működésével és a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi kérdésben, amit az intézmény vezetője figyelembe vesz.

A Gyermekönkormányzat a gyermekotthon növendékeinek céltudatosan szervezett és irányított demokratikus és öntevékeny szervezete. Célunk, hogy - a többségében már serdülőkorú - gyermekeink minél nagyobb mértékben váljanak saját életük irányítójává. Bontakozzon ki a demokratizmus, a gyermekek legyenek tisztában jogaikkal és kötelezettségeikkel.

Érdekképviselői fórum

Az intézmény fenntartója meghatározza az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdekképviselői fórum megalkotásának és működésének szabályait.

Az érdekképviselői fórum szavazati jogú választott tagjai:

- a gyermekönkormányzat képviselői
- az ellátásban részesülő gyermek szülei vagy más törvényes képviselői, illetve a fiatal felnőttek képviselői
- az intézmény dolgozóinak képviselői
- az intézményt fenntartó képviselői

Az érdekképviselői fórum megvizsgálja az elé terjesztett panaszokat, és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, az intézmény ellenőrzését ellátó gyámhatóságnál, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Az érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről. Az érdekképviselői fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél, vagy az érdekképviselői fórumánál:

1. az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
2. a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségsszegése esetén.

20. Információáramlás:

Fontos, hogy a gyermekeket érintő információk érthető módon eljussanak a gyermekekhez, illetve ezek hatásának visszacsatolása is megtörténjen. A gyermekönkormányzat felvállalja az információk áramoltatását.

Az eszközök: faliújságok, gyermekújság, megbeszélések.

A faliújságok szerkesztése az elnökség ellenőrzésével a csoportközösségek feladata. Így a gyerekek maguk is részt vesznek az információ szolgáltatásában. A gyermekújság szerkesztését állandó stáb látja el, megjelenése rendszeres. Az elkészített produktumoknak egyrészt ízlésformáló hatásuk van, másrészt közvetítik a

felnőttek felé a gyermekek aktuális gondolatvilágát, megmutatják érzéseiket, értékeiket.

A Borostyánkő Gyermekotthon Szakmai Programját a gyermekotthoni nevelőtestület a mai napon jóváhagyta.

A Borostyánkő Gyermekotthon Érdekképviselői Fórumának tagjai a Szakmai Programot megismerték és elfogadták.

Kőszeg, 2022. december 09.

Szombathely, 2022. december 09.

/: Majkut-Kovács Alexandra:/
gyermekotthon vezető

/: Szabó Anita:/
intézményvezető

ZÁRADÉK:

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság képviselőjében a Vas Megyei Gyermekvédelmi Központ és Általános Iskola Borostyánkő Gyermekotthonának Szakmai Programját jóváhagyom. Jelen szakmai program a Borostyánkő Gyermekotthon szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése napján lép hatályba.

Szombathely, 2022. december 09.

/: Fördősné dr. Kardos Erzsébet:/
igazgatóhelyettes

